



Ikt. sz.: MGB-41/8-2/2020/SZ.

SZ-1/2020. sz. ülés
(SZ-6/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottsága**
Szőlő-, bor-, pálinka albizottságának
2020. június 25-én, csütörtökön 10 óra 05 perckor
az Országház Széll Kálmán termében (főemelet 64.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató a 2019. és a 2020. évi I-V. havi borexport, -import adatok alakulásáról, különös tekintettel a lédig tömegborokra vonatkozóan</i>	5
<i>Tarpataki Tamás tájékoztatója</i>	6
<i>Hozzászólások, kérdések, válaszok</i>	8
<i>Tájékoztató a szőlő-borágazatban tervezett krízisbeavatkozások feltételrendszeréről és várható hatásairól Magyarország, Olaszország, Franciaország és Spanyolország tekintetében</i>	10
<i>Tarpataki Tamás tájékoztatója</i>	10
<i>Hozzászólások, kérdések, válaszok</i>	13
<i>Tájékoztató az új bortörvény előkészítéséről és főbb elemeiről</i>	30
<i>Tarpataki Tamás tájékoztatója</i>	30
<i>Hozzászólások, kérdések, válaszok</i>	33
<i>Egyebek</i>	36
<i>Az ülés berekesztése</i>	36

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a 2019. és 2020. évi I-V. havi borexport, -import adatok alakulásáról, különös tekintettel a lédig tömegborokra vonatkozóan
Előadó:
Agrárminisztérium képviselője

2. Tájékoztató a szőlő-borágazatban tervezett krízisbeavatkozások feltételrendszeréről és várható hatásairól Magyarország, Olaszország, Franciaország és Spanyolország esetében
Előadók:
Agrárminisztérium képviselője
Hegyközségek Nemzeti Tanácsának képviselője

3. Tájékoztató az új bortörvény előkészítéséről és főbb elemeiről
Előadó:
Agrárminisztérium képviselője

4. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Font Sándor** (Fidesz), az albizottság elnöke

Dr. Steinmetz Ádám (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Czerván György (Fidesz) Font Sándornak (Fidesz)

A Mezőgazdasági bizottság titkársága részéről

Horváth Zoltánné bizottsági főmunkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Tarpataki Tamás helyettes államtitkár (Agrárminisztérium)

Dr. Brazsil Dávid főtitkár (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa)

Koczor Kálmán elnök (Magyarországi Borrendek Országos Szövetsége)

Mészáros Kálmán igazgató (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Borászati és Alkoholos Italok Igazgatósága)

Petri Imre szőlőtermelő

Szmlkó Gabriella szakmai referens (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa)

Megjelent

Ágoston Krisztián pénzügyőr alezredes, osztályvezető (Nemzeti Adó- és Vámhivatal)

Barátossy Gábor osztályvezető (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal)

Dr. Bogdány Viktor jövedéki adóügyi referens (Pénzügyminisztérium)

Gál Péter főosztályvezető (Agrárminisztérium)

Dr. Kiss István elnök (Magyar Szőlő- és Bortermelők Szövetsége)

Oláh László ügyvezető (Magyar Szőlő- és Bortermelők Szövetsége)

Dr. Pomázi Orsolya (Állami Számvevőszék)

Rezák Szabolcs borász

Szabó Gábor pénzügyőr alezredes, főosztályvezető (Nemzeti Adó- és Vámhivatal)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 05 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása

FONT SÁNDOR (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Szeretettel köszöntöm az albizottság tagjait, köszöntöm a munkánkat segítő tisztviselőket, köszöntöm mindazokat, akik az egyes napirendi pontokhoz érkeztek, vagy meghívottként jelen vannak, és mindazokat is, akik figyelemmel kísérik albizottságunk nyílt ülését! Egy formalitásnak teszünk eleget: a napirendtervezetet kiküldtem az albizottságunk tagjainak, kérdezem, hogy van-e kérdés, észrevétel a napirendtervezethez. *(Senki nem jelentkezik.)* Nincsen. Akkor javaslom annak az elfogadását. Aki elfogadja, az kézfeltartással jelezze! Mi, az albizottság országgyűlési képviselő tagjai veszünk ilyenkor csak részt a szavazásban. *(Szavazás.)* A napirendet megszavaztuk, aszerint fogunk haladni.

Az érintettek is ismerik a tervezett napirendet. Három érdemi napirendi pontot javasoltam ma megtárgyalni, mondhatnám azt, hogy ezek eléggé összefüggnek, az egyik lába belenyúlik a másikba, mégis megpróbáltam különválasztani a témákat. Arra kérem majd meg az egyes napirendi pontok előterjesztőit, hogy bár engem nem zavar, hogyha az 1. napirendi pontnál belecsúszunk olyan kérdésbe, amely esetleg a 2-eshez tartozna, de azért próbáljuk meg az egyes napirendi pontok címében foglalt témát előadni.

Tájékoztató a 2019. és a 2020. évi I-V. havi borexport, -import adatok alakulásáról, különös tekintettel a lédig tömegborokra vonatkozóan

A 2019. év egy elég nehéz év volt, és úgy fejeztem ki magam többször is már itt az albizottsági ülésen, hogy a gazdák nem fogják beírni a piros betűs ünnepnapok közé a tavalyi évet annak minden következménye, leginkább a soha nem látott alacsony szőlőfelvásárlási ár miatt, amire piaci alapon nem volt magyarázat. Ugyanis a tavalyi évben végül, ha jól emlékszem, 2,6 millió hektoliter seprős újbort, egymillió hektoliterrel kevesebb, mint egy évvel azelőtt, akkor 3,6 millió hektoliter volt, és az exportadatok, ha jól emlékszem, az év végére megint csak egy igen jelentős mértéket mutattak: 1 millió hektoliter – de lehet, hogy ezen túl is ment, ezt majd meghallgatjuk – körüli export volt. Magyarul egy intenzív eladási pozíció, egy rendkívül alacsony szőlőfelvásárlási ár és egy nem kiugróan magas szőlőtermés volt, amibe persze a Magyarországon először alkalmazott zöldszüret is belejátszott, hiszen annyival csökkent a szőlőalap; ennek ellenére primitív, a fenntartáshoz nem elégséges szőlőfelvásárlási árak alakultak ki.

Ennek nagyon agresszív következményei lettek, egyrészt a gazdálkodók egy jelentős része újra elkezdte kérni, követelni, hogy legyen megnyitva a szőlőkivágási támogatás. Nyilvánvaló, hogy a gazdálkodók nem minden pontját értik az uniós jogszabályok idevonatkozó részének, hogy egy szőlőkivágás elrendelése nem elsősorban tagállami hirdetés, de ők úgy döntöttek, hogy ilyen ár mellett már csak ez marad, a szőlőkivágás. Ennek lett egy érdekes következménye, hogy a szándék viszont az erdőtelepítés, tehát egy teljes struktúraváltásban gondolkodnak az így pórul járt gazdálkodók – a tavalyi évről beszélek –, aminek megint egy feszültség lett a következménye, mégpedig azért, mert a hegyközségek nem szeretnek hozzájárulni, hogy szőlőkataszter területére erdőt telepítsenek. Van tehát egy gazdálkodói igény, hogy abba akarom hagyni a szőlőtermelést, mert így, ezen az áron nem lehet csinálni, rendben van, és akkor telepítek erdőt, mert arra egy európai uniós és egy magyar megemelt pénzforrásai támogatás van, amit viszont

szakmai alapon ellenez a helyi hegyközség, de a gazda azt mondja, hogy én meg ebből nem tudok megélni. Egy nehezen feloldható helyzet alakult ki. A feloldás nyilvánvalóan abban lenne, hogyha a szőlőtermelők tisztességgel megélnének abból a munkából, amit elvégeznek, azaz ha a felvásárlási árak biztosítanának sok mindent, a szőlőkultúra fenntartását és a megélhetéshez szükséges többletforrást is.

Nos, egy ilyen zavaros helyzettel zártuk a 2019. évet, és, mondom, piaci alapja, indoka nem volt annak a mérhetetlen alacsony szőlőfelvásárlási áraknak, amely kialakult. Éppen képviselőtársam hozta a dél-balatoni környékről az ottani vezérszőlők tavalyi felvásárlási árait, ezen az albizottsági ülésen kaphattuk meg, és az egy az egyben, forintra pontosan megegyezett a kunsági és a mátrai vezérszőlők felvásárlási árával, ami 65 forint volt akkor például a vezető szőlők minden fajtájánál az egyes területeken. Azt, hogy ez hogyan alakulhatott ki, nagyon nehezen lehet piaci alapon magyarázni, mondom, nagyon nehezen lehet, szerintem nem is lehet, a klasszikus versenyszabályok értelmezésével nem lehet ezt megmagyarázni. Egy rendkívül ingerült állapot alakult ki tehát a szőlőtermelők részéről, és nyugtázhatjuk, hogy ilyen háttérrel, ilyen előzmények után ez nem csoda.

Arra sincs válasz, hogy vajon a szőlőkataszterbe be szabad-e engedni a most elég magas ellentételezéssel honorált erdőtelepítést. Ez majd egy szakmai kérdés lesz, amelyre választ kell tudniuk adni a szakmai vezetőknek, de arra a kérdésre is, hogy oké, ha nem engedik meg az erdőtelepítést, de akkor mit csináljon az a gazda, aki a szőlőterületén való gazdálkodásból nem él meg. Itt viszont már eljutunk ahhoz a tulajdonjoggal összefüggő kérdéshez, hogy rendelkezhetnek-e az én tulajdonom felett mások, és megtilthatnak-e egy általam eldöntött gazdálkodási formát – ezek egész bonyolult kérdések lesznek. Vissza, helyre lehetne billenteni a kérdést a tisztességes szőlőárakkal.

Ezen felvezető gondolatok után az 1. napirendi pont keretében szívesen meghallgatnánk a 2019. évi utolsó negyedéves, illetve évet lezáró, valamint az idei, a 2020. évi I-V. havi – vagy amelyik hónap végeztével van már értékelhető adat – borexport-, -import-adatokat, amit a Szőlő-, bor-, pálinka albizottság minden ülésen kérek, amiből egy egész szép idővonalat, statisztikai adatot tudunk kihozni az elmúlt évek adataival összehasonlítva, hogy hol is tartunk most. Az Agrárminisztérium képviselőjében Tarpataki Tamás helyettes államtitkár urat köszönhetem, és köszöntöm természetesen a minisztérium és a minisztérium felügyelete alá tartozó szerv, a Nébih mindazon vezetőit, akik itt jelen vannak, valamint az egyes ágazati termelői szervezetek képviselőit is, mint ahogy ezt már említettem a bevezetőmben. Akkor tehát Tarpataki Tamás helyettes államtitkár úrnak adok szót.

Tarpataki Tamás tájékoztatója

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen. Jó reggelt kívánok! Én is nagy tisztelettel köszöntök mindenkit a szőlő-, bor-, pálinka albizottsági ülésen! Különösebben hosszú bevezető nélkül rátérnék akkor az 1. napirendi pont tárgyára. Nagyon szépen köszönjük a NAV-nak és a Nébihnek a felénk szolgáltatott adatokat, amelyek alapján be tudok számolni a jelenlegi helyzetről, illetve értelemszerűen a KSH adatait is megnéztük.

Gondolom, unásig hallotta már mindenki, hogy ez az év nem hasonlít semmihez, nyilván egy teljesen speciális helyzetben vagyunk gazdasági szempontból, nemcsak egészségügyi, hanem gazdasági szempontból is. Idefelé a villamoson maszkot húztunk, itt benn nem kell, és az ember néha nem tudja, hogy hogyan köszönjön a másoknak, nyújtson-e kezet, vagy inkább csak könyököt;

úgyhogy valóban egy olyan helyzet van, amellyel még senki nem találkozott, és ennek a speciális helyzetnek – még akkor is, ha a kormány által hirdetett rendkívüli veszélyhelyzetnek hivatalosan már vége van – a gazdasági következményei tovább és tovább gyűrűznek. Ebben a speciális helyzetben nyilván egyedi intézkedésekre van szükség. Ilyen szempontból talán egy picit „szerencsésnek” mondható – és ezt tényleg szeretném nagyon idézőjelbe tenni –, hogy nem először fogunk élni nem a krízislepárlás, sem a zöldszüret eszközével, de ezekről majd a következő napirendi pont kapcsán szeretnék beszélni.

Hogyha egy szóval kéne megfogalmaznom, hogyan állunk most az export-import tekintetében, akkor azt tudom mondani, hogy jól, sőt nagyon jól: az exportunk nőtt a tavalyi év hasonló időszakához képest, az importunk pedig jelentősen csökkent, tehát a mérlegünk szignifikánsan javult, ez igaz mind az értékek, mind a mennyiségek tekintetében, az összetételét illetően az import, illetve az export alapvetően nem változott. Hogyha megnézzük közelebbről mondjuk a KSH adatait – szeretném hangsúlyozni, hogy a KSH adatai csak az I-III. hónapra vonatkoznak, tehát 2020. január-márciust tudunk összehasonlítani a KSH-adatok alapján 2019. január-márciussal –, 2019. január-márciusban 217 628 hektoliter borászati terméket exportáltunk, és ebből 128 ezer hektoliter volt a lédig bor, ugyanez az érték 2020. január-márciusban 217 ezer hektoliter helyett 335 726 hektoliter, amiből 213 ezer hektoliter volt a lédig bor. Majdnem annyi lédig bort exportáltunk tehát 2020. január-márciusban, mint amennyi összes borászati terméket tavaly ugyanebben az időszakban, ebből az is adódik, hogy a növekmény zömét, 75-80 százalékát a lédigbor-export növekedése okozza. Ugyanakkor hogyha megnézzük, hogy ez milyen áron ment ki, akkor azt látjuk, hogy 10 százalékkal alacsonyabb áron ment ki, mint tavaly, ami nyilván összefüggésben van a mennyiséggel is és az adott helyzettel is, tehát tavaly az exportált borászati termékek átlagára kicsivel 1 euró fölött volt literenként, ebből a lédig 0,65 euró volt, 2019-ben pedig az összes borászati termékre vonatkozó kiviteli átlagár literenként 0,93 euró volt, a lédig boré pedig 0,6 euró, tehát 5 centtel csökkent.

Hogyha megnézzük az importadatokat ugyanígy a KSH adatai alapján – tehát I-III. hónapot tudunk I-III. hónappal összehasonlítani –, akkor tavaly összes borászati terméket 36 410 hektolitert exportáltunk, ugyanez az adat idén az I-III. hónapban 18 ezer hektoliter, tehát gyakorlatilag egy 50 százalékos csökkenés következett be, és ennek a zöme is lédig bor. Lédig borból tavaly az I-III. hónapban 21 ezer hektolitert exportáltunk, idén pedig 1100 hektolitert, tehát 20 ezer hektoliterrel kevesebb lédig bor jött be az I-III. hónapban, tehát 20 ezer hektoliterrel kevesebb lédig bor jött be az országba az I-III. hónapban, mint tavaly ugyanebben az időszakban. Az árak tekintetében itt viszont pont fordított folyamatot vagy jelenséget látunk: tavaly a lédig bor 41 centes áron jött be, idén pedig 1,29 eurós áron jött be, tehát a lédig borból is a magasabb kategóriájú jött be. A palackos termékek pedig a tavalyi 1,17 eurós árral szemben 2,4 eurós áron jöttek be, ami pedig egy több mint 100 százalékos növekmény.

Miért fontos az, vagy miért hangsúlyoztam annyira, hogy az I-III. hónap adatait tudjuk összevetni a KSH adatai alapján? Azért, mert március közepén lépett életbe a rendkívüli veszélyhelyzet, illetve akkor léptek életbe a különböző korlátozások nemcsak Magyarországon, hanem más országokban is, ami azt jelenti, hogy március közepétől bicsaklottak meg vagy korlátozódtak jelentős mértékben a szállítások elsősorban a karantén szabályok miatt, de hogyha járt valaki manapság a Budaörsi Repülőtér felé, akkor láthatta, hogy hosszú sorokban állnak a kamionok, a trélerek még mindig – még mindig! –, száz számra ott parkolnak, tehát még mindig nem tért vissza az élet mondjuk a forgalmazás szempontjából az eredeti

kerékvágásba. Ezzel együtt azt mondhatjuk, hogy nagyjából azért helyreállt a helyzet, de a kezdeti nehézségek nagyon súlyosak voltak ilyen szempontból.

Még egyszer külön köszönjük a NAV-nak az adatokat, amelyeket küldtek, mert azokból az I-V. hónapokat tudjuk összehasonlítani. Anélkül, hogy annyira részletesen belemennék, mint ahogy a KSH adatai alapján tettem, azt látjuk, hogy azok nyilván alátámasztják az I-III. hónap tekintetében a KSH-, illetve a Nébih-adatokat, és hogyha az I-V. hónapot hasonlítjuk össze, tehát a 2019. január-májusi és a 2020. január-májusi időszakokat hasonlítjuk össze, akkor azt látjuk, hogy az 2019-ben az I-V. hónapban az import több mint 50 ezer hektoliter volt, 2020-ban pedig 25 ezer hektoliter, tehát lefeleződött az I-V. hónapban az import, az export pedig 371 ezer hektoliter volt 2019. január-májusban, 2020. január-májusban pedig 530 ezer hektoliter. Látható tehát, hogy a márciusi időszakot követően is folytatódott az a trend, amelyet az I-III. hónapban fel tudtunk jegyezni a KSH-adatok alapján, és tovább nőtt az exportaktívumunk, még hozzá úgy, hogy a karanténidőszak alatt, tehát a rendkívüli veszélyhelyzet és a mindenféle korlátozások ellenére is csökkent az import és nőtt az export a tavalyi év hasonló időszakához képest.

Hogyha ezzel kapcsolatban van bármilyen kérdés, akkor igyekszünk arra felelni, illetve adott esetben kérjük majd az adatszolgáltató kollégák segítségét is. Köszönöm szépen.

Hozzászólások, kérdések, válaszok

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, hogy van-e valakinek kérdése ehhez a tájékoztatáshoz. *(Senki nem jelentkezik.)*

Ha jól értelmezem, a vírushelyzet nagy megrázkódtatást nem okozott az exportunk dinamikájában, sőt 250 ezer volt a '19-es export az I-V. hónapban – ha jól tudtam gyorsan jegyzetelni, mert gyorsan hangzottak el a számok –, és 530 ezer hektoliter volt az I-V. havi export. *(Tarpataki Tamás: Így van.)* Ebből azt a következtetést le tudjuk vonni, hogy a borászati ágazat ezen szegmensét, azokat, akik exportban érdekeltek, nem fékezte semmilyen értelemben nagymértékben a koronavírus-helyzet.

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen. Valóban így van. Őszintén szólva előzetes várakozásaink nem voltak, hiszen – még egyszer mondom – ez egy teljesen rendkívüli helyzet, tehát magunk is nagy-nagy érdeklődéssel vártuk az adatokat, de a legnagyobb örömeinkre azt mondhatjuk, hogy a magyar bor exportja egyáltalán nem sérült, sőt javult, ami nyilván hatással van a készletekre is. Aktuális készletadatokkal nem rendelkezünk, adott esetben a HNT igen, de ezek értelemszerűen nem KSH- vagy nem olyan hivatalos adatok, amelyeket itt mi be tudunk mutatni, viszont teljesen nyilvánvaló, hogy ilyen exportkiáramlás mellett a készletek biztosan jobb állapotban vannak, mint tavaly. Köszönöm.

ELNÖK: Már úgy érteve, hogy alacsonyabb állapotban vannak.

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Alacsonyabb szinten vannak, igen. Bocsánat, a „jobb”-at természetesen úgy érttem, hogy tavaly pont az volt a probléma, hogy rendkívül magasan voltak a készletek, tehát a jobb állapot alatt alacsonyabbat érttem. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Van-e bárkinek kérdése, észrevétele az 1. napirendi ponthoz? *(Senki nem jelentkezik.)* Jó.

Akkor először is egy régi rémálmodat hadd idézzem vissza! A lédig, a nagy mennyiségű tömegborok beérkezése Magyarországra továbbra is azt a tendenciát követi, amelyet megfigyelhettünk: '12-13-ban volt a csúcspont 500-600 ezer hektoliterrel, ami azóta folyamatosan csökkent, és ezt most is elmondhatjuk, hiszen az I-V. havi importadat is, ha jól emlékszem, ha jól tudtam rögzíteni, 20 ezer hektoliter volt, ami szintén jelentős csökkenés, mert egy éve 50 ezer hektoliter volt; de már az is egy olyan alacsony szám volt, tudjuk jól, hogy ez a szám már eleve nem lehet nagyban piacbefolyásoló, és ez a szám, ez a mennyiség még tovább csökkent az I-V. hónapban.

Volt itt egy nagyon izgalmas adat: a lédig tömegbor importára. Csak visszakérdezek, hogy helyesen jegyzeteltem-e, hogy ez 2019-ben 41 eurócent volt, most pedig 1,01 euró?

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen. Még egyszer tehát az adatok – ezek a KSH-adatok voltak –: az I-III. hónapra vonatkozóan 2019-ben az import lédig bor mennyisége 21 404 hektoliter volt, 2020. január-márciusban pedig 1127 hektoliter, igen, tehát ez 20 ezer hektoliterrel kevesebb. Viszont itt azért szeretném felhívni a figyelmet arra, és azt hiszem, nem követek el nagy hibát, hogyha azt mondom, hogy az I-III. hónapot illetően ezt teljes mértékben betudjuk a koronavírus-járvány okozta korlátozásoknak. Pontosan tudjuk, hogy a legtöbb lédig bor Olaszországból jön be, az I-III. hónapban Olaszországban volt a legnagyobb probléma, ráadásul Észak-Olaszországban, Milánó környékén, és ugyan erről pontos, részletes adataink nincsenek, de azt hiszem, nem követünk el nagy hibát, hogyha azt mondjuk, hogy ezt a csökkenést feltétlenül a koronavírus-járvány okozta, illetve az annak a következtében bevezetett kényszer- és karanténintézkedések által gátolt szállítások miatt csökkent ennyire le. Azt gondolom tehát, hogy ez nem a szerves csökkenésnek a része, egy ilyen drasztikus csökkenés biztos hogy összefüggésben van a járvánnyal.

Ez nyilván az árral kapcsolatban is igaz, onnan jött be a legnagyobb mennyiség, és nyilván a legalacsonyabb áron, tehát az a mennyiség, az a kisebb mennyiség, amely feltehetően most nem onnan jött be, nyilván nem is azon az áron jött be, tehát az árban is ez okozhatja a nagy különbséget. Az áradatokat is megismétlem akkor: a 2019. I-III. hónapban behozott lédig bor átlagára 0,41 euró volt, a 2020. I-III. hónapban behozott lédig bor átlagára pedig 1,29 euró, igen. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor még tehát az év további részében, szeptember-októberig még elképzelhető, hogy bepótolva a vírushelyzet miatti importkimaradást – ha jól értem, talán van egy ilyen utalás a helyettes államtitkár úr gondolataiban –, még könnyen lehet, hogy valamennyi import bor lédigben még be fog jönni a vírushelyzet nyugtával az észak-olaszországi helyzet nyugtával, ha jól értem, egy ilyen esetleg még bekövetkezhet. Persze ez szerintem csak akkor következhet be, illetve ez attól függ – és itt megszólítom a HNT képviselőit, köszöntve a főtitkár urat és a szakmai referens asszonyt, Szmilkó Gabriellát is –, hogy majd milyenek lesznek a készletek; ez egy utalás volt arra, hogy a HNT-nek vannak erre nézve adatai, hogy vajon a tavalyi 2,6 millió hektoliteres alapbormennyiség tényleg kitart-e a szüretig és a kora őszi időszakig, amikor új borok keletkeznek, magyarul hogy a pincészetek tudják-e a beszállítást folytonosan

biztosítani a szerződéses partnereiknek. Gondolom, ez fogja tehát eldönteni, hogy rákényszerülnek-e az importborok behozatalára, és erre nézve majd valószínűleg a készletadatok tekintetében lehet kalkulálni.

Van-e kérdés, észrevétel? *(Senki nem jelentkezik.)* Nincs. Akkor az 1. napirendi pontot lezárom.

Tájékoztató a szőlő-borágazatban tervezett krízisbeavatkozások feltételrendszeréről és várható hatásairól Magyarország, Olaszország, Franciaország és Spanyolország tekintetében

Rátérünk a 2. napirendi pontra. Itt már a Hegyközségek Nemzeti Tanácsát is szólítanám, amelyet az előbb említettem már, köszöntve a képviselőit, hiszen itt ők az együttes előadók az Agrárminisztérium képviselőjével. A tervezett és most már megnyitott krízisbeavatkozások igen aktív szakaszában vagyunk, hiszen a gazdálkodóknak, a szőlőtermelő gazdálkodóknak hétfőtől 30-áig – ez egy uniós záró határnap – lehet a zöldszüretre esetlegesen bejelentkezniük, majd pedig utána a zöldszüret elvégzését is kötött időpontokban megtenni, tehát már az éles szakaszában vagyunk a meghirdetett krízisbeavatkozás egyik lábának, amely a zöldszüret, a másik a lepárlás lesz majd. Én azt kértem – és egyben köszönöm is –, hogy nézzük meg, hogy az olasz, a francia, a spanyol területeken, akik elsőként kezdeményezték az EU-ban az idén a járványhelyzet miatt, hogy indítsanak el krízislepárlást és zöldszüretet, és kapjunk összehasonlító adatokat, hogy ők miben, mekkora mennyiségben, netán milyen ellentételezési árban gondolkodnak. Erről Brazsil Dávid főtitkár úr kiosztott itt az ülés előtt, alatt nekünk egy nyomtatott verziót, amit még nem volt időnk áttanulmányozni, úgyhogy ha majd erre is tenne egy-két szóval utalást, azt megköszönnénk.

Az előadók sorrendjében újra az Agrárminisztérium képviselőjének adnék szót, mert én azt is szeretném hallani, hogy mi volt az ok, az indíték, mit várunk az idei krízisbeavatkozástól, és majd nyilvánvalóan a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa képviselőjétől is ezeket szeretném megtudni, valamint még néhány adatot, amelyek a borkészletek állapotára és, mondom, a nemzetközi kitekintésre is utalnak. Akkor megadom a szót újra Tarpataki Tamás úrnak.

Tarpataki Tamás tájékoztatója

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen. Nagyon röviden: arról van szó, hogy ebben az évben is tervezzük, sőt meg is jelent a krízislepárlással és a zöldszürettel kapcsolatos rendeletünk, illetve rendeleteink, az egyik csak egy módosítás. A cél pedig alapvetően nagyon hasonló a tavalyihoz, a helyzet egy kicsit más, mint tavaly volt, de a cél nagyon hasonló a tavalyihoz: a piaci nyomás csökkentése mind a bor, mind a szőlőtermés tekintetében. Az már elhangzott, hogy a készletek remélhetőleg alacsonyabb szinten vannak, mint tavaly voltak – az abszolút értékéről ez az állítás nem mond semmit –, az abszolút értékét tekintve pedig elég magasán vannak ahhoz, hogy egy ilyen típusú intézkedésben gondolkozzunk, különös tekintettel arra, hogy az év első időszakában az értékesítés jelentősen visszaesett, hiszen a vendéglátóhelyek bezárásával a borfogyasztás, a közvetlen borfogyasztás és -értékesítés jelentősen visszaesett, ami természetesen a készletek beragadását jelenti ebben a tekintetben, és így mindenképpen indokolt egy krízislepárlás.

Azt tudjuk, hogy a nagy bortermelő országok, tehát Franciaország, Spanyolország, Olaszország is él ezekkel az eszközökkel. Ahogy hallottuk, a HNT részéről kiosztásra került egy táblázat, nekünk is vannak adataink, és különösebb részletezés nélkül csak a nagyságrendeket említeném meg, hogy lássuk: mondjuk

Franciaország 140 millió eurós kerettel indít krízislepárlást, ez 50 milliárd forint, Olaszország 50 millió eurós kerettel, Spanyolország 50 millió eurós kerettel indítja meg, ami 17,5 milliárd forintot jelent. Nálunk a krízislepárlás kerete 2,5 milliárd forint, ez legfeljebb vagy hozzávetőleges számítások szerint 250 ezer hektoliter bor lepárlását teszi lehetővé. Természetesen – ugyanúgy, mint tavaly – az intézkedés teljes mértékben önkéntes, tehát semmiféle kényszer nincsen benne, ugyanúgy, ahogy a zöldszüreti intézkedésben sincs, mind a két intézkedésben való részvétel a piaci szereplők saját döntésén alapszik. Olaszország és Spanyolország ezen kívül zöldszüretet is alkalmaz, ráadásul olyan szabályozást hoztak, amellyel központilag korlátozzák vagy csökkentik a szőlőtermelésben a maximális hozamokat is. Nyilván magasra van téve a léc, de mindenképpen jelzésértékű, hogy bevezettek egy felső termés hozamkorlátot.

A krízislepárlás gyakorlatilag ugyanúgy működik. Maga az intézkedés az uniós piaci rendeletben meghatározott egyik lehetséges borpiaci intézkedés – a másik a zöldszüret –, tehát a séma ugyanaz, mint tavaly volt. A különbség a tavalyi évhez képest az, hogy idén a támogatás arányosan nő a lepárolt bor alkoholfokával. Utaltunk arra, hogy a legnagyobb probléma ebben az évben, legalábbis az első időszakban a vendéglátóipari egységek, illetve az ezeken keresztül való értékesítés kiesése volt, és ebből a gondolatmenetből következően nem ugyanabban a szegmensben van a probléma vagy a többlet vagy a túlkínálat, mint tavaly volt, hanem egy magasabb szegmensben, és ez a logika vezetett ahhoz, hogy a támogatást arányossá tegyék az alkoholfokkal.

Amint említettem, idén magasabb lesz a krízislepárlási intézkedésnek a kerete, mint tavaly volt, tavaly durván 1 milliárd forint volt, idén 2,5 milliárd forint, és nagyon fontos különbség a tavalyi évhez képest, hogy csak saját termelésű bor párolható le, és az is csak egy felső korláttal, tehát egy borászat legfeljebb 2 ezer hektoliternyi bort párolhat le. Ennek a célja, hogy kizárjuk azt a típusú spekulációt, hogy valaki csak a krízislepárlás kedvéért bort vásároljon fel, aztán azt leadja krízislepárlásra.

Egy szintén lényeges különbség – bár a kedvezményezettek szempontjából ez különbséget nem jelent –, hogy idén a bor nemzeti támogatási program terhére is meg lehet csinálni a krízislepárlást. Ez egy speciális intézkedés a koronavírus-járványra való tekintettel, amely intézkedést a bizottság külön engedélyezett. Értelemszerűen az intézkedés célja az, hogy lehetőleg még a szüret előtt képes legyen a borfelesleg egy részét kivonni a piacról. Érdekes lesz megnézni, hogy idén mekkora mennyiségben él az ágazat ezzel a lehetőséggel – tavaly gyakorlatilag teljes mértékben kihasználásra került az intézkedés. Azt is látjuk, hogy más országok is elsősorban a borpiaci felesleg levezetésére vagy kivezetésére törekcszenek, hiszen az meghúzza az ágazat alsóbb szegmenseit is, úgyhogy bízunk benne, hogy ez egy sikeres intézkedés lesz.

A zöldszüret, ahogy említettem is, szintén az uniós rendeletben meghatározott borpiaci intézkedési lehetőség, tehát a séma alapvetően itt is ugyanaz. ...Hol is kezdjem?... Tavaly durván 3500 hektárnyi zöldszüreti intézkedés történt, szintén kíváncsian várjuk, hogy idén mennyi lesz. A keretet itt is magasabbra tettük, tehát a zöldszüreti intézkedésnek a forráskerete több mint 5 milliárd forint, 5,1 milliárd forint idén, ami egy jóval bővebb keret, mint a tavalyi volt, egy bővebb intézkedést tesz lehetővé. Megint hangsúlyozom, hogy a részvétel az intézkedésben teljesen önkéntes, és itt is érdekes lesz megnézni, hogy mennyire él az ágazat ezzel a lehetőséggel.

A támogatási mérték a hektáronkénti terméshez kötött. Szűkítettük a kategóriákat, alulról is, felülről is behatároltuk azokat egy kicsit, tehát 80 és

160 mázsa hektáronkénti termés között sávosan változik a támogatás mértéke – 80-tól 160-ig növekszik, 160 felett már nem növekszik –, illetve bizonyos termésmennyiség alatt egy mustfokprémiummal történő kompenzáció is kiegészítheti ezt a támogatási mértéket. Ennek az intézkedésnek a célja, hogy adott esetben az a szőlőmennyiség, amely nem találná meg a helyét a piacon, kerüljön kivonásra, ez nyilván teljes mértékben – ezt többszörre mondom – az ágazati szereplők saját döntésén alapuló intézkedés lehet.

Vannak teljesen friss számaink, mivel ez az intézkedés gyakorlatilag már megindult, vannak teljesen friss számaink a Magyar Államkinccstártól arról, hogy eddig mennyi igény érkezett be. A ma reggeli adatok szerint eddig 1327 hektár zöldszüreti igény érkezett be.

Ezen a két intézkedésen felül tervezünk egy harmadik intézkedést is, amely még nem jelent meg... (*Tarpataki Tamás Gál Péterrel egyeztet.*) Köszönöm. Ahogy említettem, idén lényegesen magasabbra tettük a zöldszüreti keretet, és folyamatosan figyeljük a beérkezett igényeket is. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a meghatározott, előre meghatározott keretnél több igény jönne be, akkor alapvetően készek vagyunk ennek a támogatási keretnek a megemelésére annak érdekében, hogy mindenki, aki zöldszüretet akar végrehajtani, bejöhessen, illetve ugyanazt a mértékű támogatást kapja, hogy ne kelljen visszaosztani.

Akkor rátérve a harmadik intézkedésre, amely még bevezetés előtt áll, azt is többször említettem már, hogy idén, az év első időszakában a legnagyobb probléma a vendéglátásban való értékesítés szüneteltetése vagy szünetelése volt, ezért igyekszünk azokat a borászokat megsegíteni, amelyek elsősorban ebben a szegmensben értékesítettek. Erre az biztosítja a lehetőséget, hogy a koronavírus-járvány, illetve az azáltal okozott gazdasági helyzet miatt az Európai Bizottság egy kis mértékben kiszélesítette az állami támogatási lehetőségeket, és ennek felhasználásával közvetlen állami támogatás nyújtható a gazdasági szereplők részére bizonyos mértékben – ennek a részleteibe most nem szeretnék belemenni. Ez az intézkedésnek az egyik lába. A másik lába, hogy a kormányunk hála istennek biztosított ehhez forrást, úgyhogy egy 1,8 milliárd forintos forrás keretű támogatást fogunk indítani azon borászatok számára, amelyek legalább 20 százalékos mértékben a vendéglátás felé értékesítettek vagy közvetlen értékesítést végeznek, azok a borászatok igényelhetik tehát ezt a támogatást, amelyek legalább 20 százalékban a vendéglátásba vagy közvetlen értékesítéssel értékesítenek. A támogatás vetítési alapja a hektár, annak maximális mértéke 30 hektár, a támogatás nagysága pedig attól függ, hogy az adott borászat mennyire kitett a vendéglátásba vagy a közvetlen értékesítés felé. Minél nagyobb a kitétsége, minél többet értékesít közvetlenül vagy a vendéglátás felé, annál magasabb támogatási mérték lesz adható neki. Említettem, hogy hektárra vetítjük ezt a támogatást, hogyha egy től-ig-ot kellene mondanom, akkor jelenleg úgy látjuk, hogy ez 120 és 600 ezer forint között lehet hektáronként, attól függően, hogy ki mennyire kitett a vendéglátásba való értékesítésnek.

Ezek az ebben az évben tervezett válságintézkedéseink. Az első kettő egy relatíve kötött pálya, ezt teszi lehetővé az európai szabályozás, a harmadik pedig egy olyan speciális intézkedés, amely teljesen egyszeri, tehát szeretném azt hangsúlyozni, hogy erre ebben az évben adott lehetőséget az Európai Bizottság, ráadásul olyan módon, hogy bármit is tesznek a tagállamok, azt ebben az évben kifizetésig kell vinni, tehát december 31-éig ki kell fizetni ezeket a támogatásokat, és ez csak egy egyszeri lehetőség. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Most Brazsil Dávidnak adnék szót.

Hozzászólások, kérdések, válaszok

DR. BRAZSIL DÁVID főtitkár (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa): Köszönöm szépen, elnök úr, és a szakmaközi szervezet nevében köszönjük szépen a meghívást a mai szőlő-, bor-, pálinka albizottsági ülésre.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Urak! Mindenekelőtt kiegészítve mindazt, amit a helyettes államtitkár úr elmondott, köszönetet szeretnénk mondani Győri Enikő európai parlamenti képviselő asszonynak, aki az Európai Parlament frakcióközi bizottságában egyedüli magyar tagként és az új csatlakozott országok közül egyedüli aktív szereplőként részt vesz abban a bor, égetett szesz és minőségi termékek frakcióközi bizottságban, ahol nagyon komoly segítséget kaptunk tőle a magyar érdekek európai uniós támogatásához, hiszen azért mondjuk ki őszintén, ezek az európai uniós támogatási források, amelyek most megnyíltak, amelyekből profitálni tudunk, valójában nem mások, mint a fejlesztésre kapott európai uniós források átcsoportosítása a krízisre, tehát a jövőbeli fejlesztéseinknek a forrásait tudjuk jelenleg a krízis kapcsán felhasználni, és az a legfontosabb cél, amit az összes európai uniós szakmai szervezet megfogalmazott, hogy a szőlő-bor ágazat európai uniós szinten annyira fontos ágazat, hogy megérdemelné pluszforrások bevonását. Ezt a javaslatot eddig az Európai Bizottság eddig nem támogatta, pontosan ezért az Európai Parlament vissza is utasított egy végrehajtási rendeletet, ami miatt az Európai Bizottságnak teljesen új javaslatot kell letennie az asztalra. Mi tehát nagyon reménykedünk abban, hogy az Európai Unió a helyén fogja kezelni a szőlő-bor ágazatot, annak kapcsán a magyar termelők érdekeit is, és nem csak a fejlesztési forrásokat fogjuk tudni felhasználni rá.

Kérdés érkezett az elnök úr részéről a készletadatok tekintetében. A készletadatokkal kapcsolatban a HNT elnökségének az a véleménye, hogy ezek, a többi tagország készletadatai a nagy nyilvánosság számára nem hozzáférhetőek, ezt mindenki titkolja, sőt európai uniós tagországok olykor még a kötelező adatszolgáltatási kötelezettségeket is késve teljesítik, mert ez egy szenzitív adat, így inkább dinamikáról tudnék beszámolni. Azt lehet mondani, hogy a 2020. május 31-ei szakmaközi készletfelmérés szerint az összmennyiség jelentősen csökkent a tavalyi év azonos időszakához képest, és ami talán a legfontosabb adat, hogy körülbelül 500 ezer hektoliterrel alacsonyabb értéket jelent ennek a borpiaci évnek a nyitókészlet-adata, mint a július 31-ei készletadatunk volt.

A krízis az eddigi összes krízissel szemben pontosan egy fordított folyamatot jelent, hiszen eddig mindig az volt a jellemző, hogy a tömegborok, az alacsony árkategóriájú borok piacán jelent meg krízis, de ha az elnök úr megengedi, kolléganóm be fogja mutatni, hogy most mindenhol inkább a földrajzi jelzéses, tehát az eredetmegjelöléses, földrajzi jelzéses borok piacán jelenik meg most a legnagyobb krízis, és ezért azok a szokványos piaci eljárások, amelyeket egy – idézőjelben – „normál” krízisben szokott az Európai Unió alkalmazni, azok jelen pillanatban nehezen alkalmazhatók, illetve nagyon sok ráncfelvarráson kell hogy keresztülmenjenek, hogy a jelenlegi helyzetre vonatkozóan valamilyen segítséget tudjanak nyújtani, és azért szakmai szervezetként talán nyugodtan elmondhatom, hogy az Agrárminisztérium minden jogértelmezést megpróbált bevetni azért, hogy ezt a magyar helyzethez tudjuk igazítani, hiszen nagyon-nagyon kötöttek a szabályok, és annak ellenére, hogy krízis van, ami mifelénk visszajött, az az, hogy az Európai Bizottság azért nagyon a jogszabályok szövegének betűről betűre való betartása mellett szeretné megoldani a krízist, tehát nagyon kevés az a tagországok számára lehetővé váló, valódi segítségnyújtás, amelyet európai uniós forrásból biztosítani tudunk a jelenlegi helyzetben.

Hogyha megengedi az elnök úr, akkor Szmilkó Gabriella folytatná.

ELNÖK: Parancsoljon!

SZMILKÓ GABRIELLA szakmai asszisztens (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa): Köszönöm a szót, elnök úr, és a főtitkár úrnak is köszönöm a bevezetést. Előre szeretném bocsátani, hogy ezek az adatok a szaksajtóban megjelent adatok, illetve ahol hozzáfértünk, ott hivatalos állami adatokat is felhasználtunk ennek az anyagnak az elkészítésénél.

Bevezetőként egy kis borpiaci bemutató, hogy hogyan vélekednek a legnagyobb szervezetek a Covid-19-járvány hatásairól. Az OIV úgy becsülte, hogy a vírusjárvány hatására 35 százalékkal csökkent a világon összesen értékesített bormennyiség, a borászatok árbevétele pedig közel a felére esett vissza, sőt esetleg még annál is nagyobb mértékű a csökkenés. Az európai bortermelők szövetsége, az egyik legnagyobb szakmai szervezet becslése nagyjából egybeesik az OIV adataival, szerinte az Európai Unióban a borfogyasztás 30 százalékkal csökkent a járvány hatására, illetve a borászatok árbevétele 50 százalékkal csökkent. A WTO 2020-ra az eladások 15-30 százalék közti csökkenését becsli egyelőre, és az IWSR, egy nemzetközi piackutató és elemző cég, úgy látja a piaci adatok alapján, hogy legkorábban 2024-re állhat vissza az a helyzet a borpiacon, amely a tavalyi évben volt – úgy tűnik tehát, hogy eléggé elhúzódik a vírusjárvány hatása.

Ahogy az elnök úr is említette, és ahogy a napirendi pontban is szerepel, a három legnagyobb bortermelő ország piacszervezési intézkedéseit szedtük össze. Olaszország állami szinten 55 milliárd euróból képzeli el az újrakezdést, tehát egy elég nagy forrást tett a helyreállítás mögé. *(Közbeszólás: Ez a teljes.)* Ez a teljes, igen, igen, ez nemcsak a borászat területén, hanem a teljes olasz nemzetgazdaságot tekintve érvényes. Ami pedig már kifejezetten a szőlő-bor ágazatra vonatkozik, ők is meghirdették a zöldszüretet, erre 100 millió eurót szánnak a kifejezetten a minőségi borok előállítására használt szőlőterületekre vonatkozóan, náluk is önkéntes az elvégzése. Hozamkorlátozást vezetnek be 2021-től, az FM borok előállítására használt ültetvények hozamát 50 tonnáról 30 tonnára csökkentik, tehát 500 mázsa helyett 300 mázsát lehet termelni...

ELNÖK: Egy pillanat! Tehát Olaszországban jellemző az olyan ültetvény, amely 500 mázsát terem folyamatosan *(Szmilkó Gabriella: Igen.)*, és úgymond ezt korlátozzák most 300 mázsa/hektár termésre? *(Szmilkó Gabriella: Igen.)* Jól értem?

SZMILKÓ GABRIELLA szakmai asszisztens (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa): Igen. *(Koczor Kálmán: Igen, jól.)* Ezek között öntözött területek is vannak, tehát azért ott egy kicsit más a gazdálkodás. Intenzív gazdálkodást folytatnak, egyébként ezek a fajták bírják is a nagy terméshozamot, viszont rövidebb az ültetvények élettartama, mint Magyarországon. És ettől bizonyos területeken engedélyek alapján el lehet térni 400 mázsáig, illetve 40 tonnáig. Krízislepárlási intézkedést is bevezettek, erre 50 millió eurót szánnak. A szakmai szervezetek még további 50 millió euró átcsoportosítását javasolják a szerkezetátalakítás helyett promócióra.

Olaszország egyébként elsőként reagált a válságra, függetlenül attól, hogy milyen szinten tombolt náluk a koronavírus-járvány, és nagyon komoly promóciós intézkedéseket vezettek be még a vírusjárvány idején. Úgyhogy ők nagyon hamar reagáltak erre. Regionálisan, például Basilicata tartományban szintén, tehát

regionálisan is forrásokat biztosítanak a szőlőtermesztők megsegítésére, a részleteket el lehet olvasni.

Franciaországban éppen a múlt hét végén zárult le a krízislepárlási intézkedés jelentkezési, illetve szerződéskötési időszaka, és ennek a hétnek az elején összesítették az eredményeket. Előzetesen a szakmai szervezetek 3 millió hektoliter bor lepárlását kérték, ehhez képest 2 millió hektoliterre biztosított forrást az állam, és most, a héten az derült ki, hogy 3,48 millió hektoliter bort jelentettek be lepárlásra, ami 78 százalékos túligénylést jelent. Ebből 3,1 millió hektoliter a földrajzi jelzéssel rendelkező, tehát OEM és OFJ bor, így a pluszforrás-igény 119 millió euró, ami abszolút igazolja azt, amit a főtitkár úr is mondott, hogy nem az FM borok esetén van probléma, hanem kifejezetten a minőségi boroknál. Franciaországban szintén ezt erősíti, hogy a minőségi borok esetén több mint kétéves készlettel rendelkeznek a pincékben, míg mondjuk az FM borok esetén ez kevesebb mint féléves készlet, tehát ennyi plusz van most náluk. Ugye, itt megvannak az árak.

A zöldszüreti intézkedésre nagyon sokan várnak még, hivatalosan ez nem jelent meg, viszont terméskorlátozást több régióban is bevezettek. Illetve Bordeaux-ban kifejezetten kivágást kezdeményeznek, 8-10 ezer hektárral szeretnék csökkenteni a területet. Illetőleg meghirdették a magántárolási támogatást, ami 0,4 euró/hektoliter. És azoknak a borászatoknak, amelyeknek kifejezetten a HoReCa-szektor leállása miatt 60 százalék körül csökkent a forgalmuk, azoknak a vállalkozásoknak támogatást nyújtanak. Itt is voltak regionális intézkedések, ezt el lehet olvasni az anyagban.

Spanyolország szintén elég nagy összeget, 90,5 millió eurót biztosít a válságkezelésre és a termelés csökkentésére. Ők is meghirdették a krízislepárlást, erre 50 millió eurót, egyes források szerint 65 millió eurót biztosítanak. 2 millió hektoliter bort szeretnének ezzel lepárolni, félmillió hektoliter az OM és másfél millió az OFJ és az FN egyben a tervek szerint. Náluk szintén van bértárolási támogatás, erre 7,42 millió eurót, illetve az igények növekedésével 15 millió eurót terveznek költeni. A zöldszüretre pedig 10 millió eurót költenek, itt is a földrajzi árujelzővel ellátott borok előállítására használt területek szerepelhetnek.

Az egyéb országok közül két példát hoztam, az egyik Svájc, amelynek a borászata jelenleg még elhanyagolhatónak tűnik, azonban a klímaváltozással az is biztosan nőni fog, és igazából azért hoztam ezt a példát, mert ha fontosnak tartják a borászataikat, akkor kicsi országok is egy mérsékelt forrással, de nagyon komolyan veszik a támogatását. Úgyhogy Svájc például 10 millió svájci frankot szán a válságkezelésre, ők viszont elsősorban abban gondolkodnak, hogy a minőségi borokat, illetve a földrajzi árujelzővel ellátott borokat alacsonyabb kategóriába sorolják, és az így keletkező bevételkiesést kompenzálják. Ezen kívül zöldszüretet és terméskorlátozást is bevezetnek. Kína pedig egy teljesen más vonalon gondolkodik: a fogyasztási adót akarja eltörölni. Ez nem az áfa, hanem az áfán felül nekik van még egy külön fogyasztási adójuk, ami jelenleg 10 százalék, és azt akarják eltörölni.

Van még itt egy ábra Magyarország forrásfelhasználásáról, ez a 2019. évre vonatkozik. Összesen 1 millió 790 ezer euró körül kapott Magyarország, és az ábrán jól látszik, hogy a piacszervezésre arányaiban kevesebb a forrás Magyarországon.

A borpiac és a kilátások. Itt néhány olyan adatot próbáltam hozni, amely jól mutatja, hogy például Franciaországban milyen árakon kelnek el mostanában a borok. Itt hordóárról van szó, ami nyilvánvalóan nem egy hektoliter, viszont hogyha összevetjük a lepárlási árakkal, akkor azt lehet látni, hogy a francia bortermelők sok esetben inkább felmondják a már meglévő szerződéseiket, és nem

értékesítik a bort, hanem inkább lepárolják, tehát magasabb a lepárlási ár, mint amennyiért jelenleg el tudják adni a folyóbort a borpiacon.

Van egy összehasonlítás a folyóborok világpiaci áraitól. 2020. I. félévében viszonylag stabilak voltak a folyóborárak, a három legnagyobb országnál lehet látni ezt, a buborékok nagysága arra vonatkozik, hogy milyen sávban mozog az ára, tehát hogy mettől meddig vannak az egyes, akár minőségi kategóriákban az árak. Itt azért eléggé jól látszik, hogy Spanyolországban a lédigbor-árak kis sávban mozognak, míg mondjuk Olaszországban sokkal szélesebb sávban, ott tehát úgymond könnyebb az árról tárgyalni.

A világ borelőállítására és borfogyasztására. Itt az OIV-adatokat hasonlítottam össze, és jól látszik, hogy folyamatosan erőteljes túltermelés van, bár hogyha kicsit hosszabb távon nézzük, akkor nagyon alacsony mértékben, de növekszik a világ borfogyasztása, a termelés pedig eléggé időjárásfüggő, illetve az évjáráthatás erősen érződik rajta még világszinten is, de azt lehet mondani, hogy folyamatosan jelentősen nagyobb mennyiség termelődik borból, mint amennyit a piac felvesz.

Szintén egy érdekes ábra mutatja, hogy a folyóborforgalmi viszonylatok hogyan alakulnak a világban. A legnagyobb mennyiség Spanyolországból megy Franciaországba, illetve jóval alacsonyabb mennyiség megy Németországba.

Én ennyit szerettem volna elmondani, köszönöm szépen.

DR. BRAZSIL DÁVID főtitkár (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa): Elnök úr, hogyha még egy mondat erejéig szólhatok!

ELNÖK: Igen, nyugodtan!

DR. BRAZSIL DÁVID főtitkár (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa): A piaci folyamatokról azért egy nagyon fontos dolgot el lehet mondani összegzésként. Mindenhol, az összes piacszervezési intézkedésnél az látszik, hogy bármennyire is az alacsony árkategóriájú borok kategóriája növekedett, de alapvetően mindenhol minőségfejlesztésben gondolkodnak a tagországok, és egyszerűen kifejezve várhatóan nem lesz az a dömpingárú, alacsony árú bor a 2020-as szüretből, mint ami a korábbi évekre jellemző volt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csak egy rövid kérdésem van, utána lenne még több gondolatom is, de megadnám a lehetőséget a jelenlévőknek, hogy hozzászóljanak. „A világ borelőállítására és borfogyasztására” című utolsó ábrán mindig az látszik, hogy több az előállított bor, mint amennyit elfogyaszt a világ. És mi lesz a megmaradó borral, már elnézést, tehát hova kerül végül, ha mindig több van?

SZMILKÓ GABRIELLA szakmai asszisztens (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa): Ahogy mondtam is, a pincékben van egy része, tehát két éves, több mint két éves készlet van jelenleg a francia pincékben, az ő borelőállításuk többszöröse a magyarnak, de két év teljes termeléséről van szó. Ez általában egy-másfél év között szokott lenni, ez az ideális, attól függ, hogy mennyi ideig kell érlelni a borokat, nyilvánvalóan ez is beletartozik, tehát Tokaj-Hegyalján a hosszabb érlelés miatt jóval nagyobb a pincékben lévő készlet, mint mondjuk például Etyek-Budán, ahol tehát gyorsabban forog a készlet, ott az nyilvánvalóan kevesebb. Egyébként pedig most azért látni Franciaországban is, hogy jóval nagyobb az igény a lepárlásra, tehát valahogyan ezt le kell vezetni, ha a piacon nem lehet, akkor sajnos válságkezelési intézkedésekkel kell ezt megtenni, de, mondom, éppen azért nyilván van olyan is, ami tovább érlelődik, és emiatt növeli a készletet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most akkor lehetőséget adnék a jelenlévőknek, hogy megszólaljanak. Elsőként képviselőtársamnak, Steinmetz Ádámnak adok szót.

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Nagy tisztelettel üdvözlöm az albizottsági ülésen részt vevőket, és egyben köszönöm a tájékoztatást. A 2. napirendi ponthoz igazából egy kérdést szeretnék feltenni, aztán majd, ha megengedik, a 3. napirendi pontot követően tenném fel azokat a kérdéseket, amelyekre mindaddig nem kaptam, nem kaptunk választ.

Ebből az adatsorból jól látható, és tetszett is említeni, hogy a piacszervezésre nézve Magyarország az európai uniós támogatások tekintetében az Európai Unió átlagához képest nem áll jól, gyakorlatilag az átlag felét sem éri el az erre a célra megosztott vagy kapott KAP-források. Miért ilyen az elosztás? Ennek mi az oka? Rendben van-e ez így? Teszünk-e lépéseket annak érdekében, hogy ezen a szinten is elérjük azt az átlagot, amelyet egyébként a többi szegmensben jól láthatóan elértünk már, vagy már át is léptünk? És milyen hatással van egyébként a magyarországi borpiacra, hogy esetleg ezek a támogatások hiányoznak, vagy ezek mennyiben tudnának segíteni a magyarországi problémákon? Köszönöm.

ELNÖK: Van-e további hozzászólási igény? *(Senki nem jelentkezik.)* Néhány gondolatot engedjenek meg nekem!

Köszönöm Tarpataki Tamásnak, mert megelőzött az egyik mondatával az általam felvetett, most csak megismételt gondolat kapcsán, miszerint, ha jól értettem, az Agrárminisztérium kész a támogatási keret megemelésére, hogyha olyan mennyiségű zöldszüreti igény érkezik be. *(Tarpataki Tamás bólogat.)* Köszönöm, ezt a gondolatot, ugyanis a meghirdetett rendelet egyelőre azt tartalmazza, hogy amennyiben túljelentkezés történik erre a – ha jól emlékszem – 5,1 milliárdos zöldszüreti keretre, akkor, nem tudom a helyes szakkifejezést, de így mondom: visszaosztás kerül kialakításra, azaz a meghirdetett hektáronkénti támogatási összegek csökkenése következne be a jelenleg élő rendelkezés alapján abban az esetben, ha olyan nagy mennyiségű lenne a zöldszüreti igény, hogy kimerítené az 5,1 milliárdos keretet.

Azért tartom nagyon fontosnak ezt a mondatot az Agrárminisztérium részéről, mert a péntek estétől, szombattól látható rendelet elég komolyan megmozgatta a borpiaci szereplőket, egy komoly hezitálás indult el, hogy rendben van, ez egy magasabb ár a referenciaárakhoz, a tavaly meghirdetett zöldszüreti árakhoz képest – aki megnézi a sávosan, hektáronként ajánlott, megadott zöldszüreti árat, az látja, hogy ha visszaosztja az egyes termésmennyiségi kategóriákat, olyan 63-68 forint közé esik az egy hektár támogatási mértéke, ha kilóra visszaosztjuk azt, tehát ez valóban magasabb, mint a tavalyi érték –, és ebből arra lehet következtetni, hogy az idén többen lesznek azok, akik a zöldszüretet választják. Ugyanakkor a borászatok pedig azt mondták, hogy rendben, olyan sok lesz majd a jelentkező, hogy a túljelentkezés miatt automatikusan beindul a visszaosztás, tehát ez a 63-68 forintos kilónként zöldszüreti ár jelentősen le fog csökkenni, és ennek következtében a kiszolgáltatottság mégiscsak azt fogja eredményezni a szőlőtermelők kapcsán, hogy az így, már visszaosztottan kialakult zöldszüreti árhoz lehet majd szüreti árat ajánlani a gazdáknak. Ezt a spekulatív, nem túl szép spekulatív gondolkodást most felülírja a helyettes államtitkár úr jelzése, hogy amennyiben itt túljelentkezés történne, akkor az Agrárminisztérium kész ezt az 5,1 milliárd forintos keretet megemelni, magyarul – lefordítom, hogy jól értem-e – mindenki, aki jelentkezik, aki ezek után szabályosan és igazoltan, és azt

már nem is akarom mondani, hogy a feltételeknek megfelelően jelentkezik, az számíthat arra, hogy a most meghirdetett hektáronkénti támogatási mértéket kapja, ennek ez lesz akkor a következménye. Magyarul az a spekuláció nem lesz tartható a nagy borászatok részéről, hogy ez majd úgyis csökkenni fog, és akkor azon a csökkentett áron hirdetjük meg a felvásárlást, a kényszerhelyzeti magatartás miatt úgysem tudnak mást tenni a szőlőtermelők.

Ez a gondolat rendkívül fontos ezekben a napokban, merthogy néhány borászat, amely, azt mondhatom, talán előrelátóbb, részben figyelve a nemzetközi lepárlási és zöldszüreti intézkedéseket, arra a következtetésre jutott, hogy az idén kell megvásárolni a szőlő összes mennyiségét itt Magyarországon ahhoz, hogy a megnyíló új borpiaci év egészében biztosítani tudják a velük szerződésben álló nemzetközi exportpartnereknek vagy a hazai beszállító élelmiszerláncoknak a leszerződött mennyiséget. Pontosabban: hogyha most nem gondoskodnak a magyar szőlőalapanyagból az egész éves borkészletük előteremtéséről, akkor nagyon nehéz lesz nekik import alapanyaghoz jutni, hiszen – és ez a nemzetközi kitekintésben már jól látszik – az intézkedések hatására itt lesz egy küszöbszint a minimum borár szintjén, és ugyanúgy, ahogy a franciáknál néztem, jobban megéri nekik lepárolni a bort, mint a szabadpiacon értékesíteni, tehát az ott lévő borkészletekkel rendelkezők ezzel nyilvánvalóan élni fognak, hogyha most nekik egy ilyen áron lepárlási lehetőség van, akkor nem fogják exportra felkínálni alacsonyabb áron a lédig tömegborokat, hanem lepároltatják, ami viszont megemeli azt a küszöbszintet, amelyen hozzá lehet majd jutni nagytömegű import lédig borhoz. Nem árulunk el nagy titkot, itt Olaszország, Spanyolország jön elsősorban számításba, Spanyolország a távolság miatt egyre kevésbé, itt tehát az olasz hatásokat kell figyelni.

Summa summarum a vezető, vagyis inkább a nagy kapacitással rendelkező borászatok tegnap-tegnapelőtt árat hirdettek, amely, már majdnem azt mondom, a tisztesség határán van. Persze ha a tavalyi kiesett borasztó mennyiséget és az ezen zsebre rakott borasztó hasznot nézem, akkor lenne még mit kompenzálni, mert a 45 forintos tömegszőlőárral – amiből még a kompenzációs felárat is visszaigényelték, tehát 40 forintos nettó ára volt egy kiló szőlőnek – aztán persze akár árleverő hatással 0,65 euró értéken exportálni is tudtak, mert nem volt olcsóbb szőlő és bor egész Európában. Ennek persze az az ára, hogy közben tönkretesszük a magyar szőlőtermelőt. És akkor itt mondanám én, hogy álljon meg a menet, ne bolonduljunk meg, a szakmai szervezetek pedig foggal-körömmel ragaszkodnak minden hektárhoz, hogy márpedig azt a 63 ezer hektárt tartjuk már meg, mert elvesztjük a termelési alapjainkat – és ezért van az a küzdelem, hogy ne telepítsünk be erdőt, ha lehet, próbáljuk túlélni a helyzetet, és mentsük a még kataszterben, szőlőtermelői kataszterben lévő kijelölt területeinket.

Konkretizálom: például a Bianca esetében, amely egy, a tömegszőlők között vezető szőlőtípus, 70 forintot hirdetett meg két nagyon nagy testű borászat, ami meg fogja határozni a többi borászat viszonyulását is, nem tudják kikerülni ennek a két nagyon nagy testű borászatnak ezt a hirdetését; a minőségi szőlőfajtáknál pedig 80 és 90 forintot jeleztek, 90 forint például a cerszegi, amely az illatossága és a kuriózuma miatt rendszerint mindig egy vezető árat szokott mutatni. A vezető vörösszőlő-fajtánál, mondjuk a Kunsági borvidéken a kékfrankosnál, ha a vörös szőlőket nézem, ott pedig 100 forintot hirdettek meg, és ettől még plusz-mínuszban eltérnek erősebb vagy kurrensebb vörösszőlő-fajta és gyengébb paraméterekkel rendelkező vörösszőlő-fajták esetén. Ez durván a két évvel ezelőtti árakhoz való visszatéréshez közelít, azaz úgy tűnik, a borászatok eldöntötték, hogy megpróbálják rávenni a gazdálkodókat, hogy ne éljenek tömegesen a zöldszüreti lehetőséggel,

mert jobbat ajánlanak nekik, csak van néhány gazdálkodó, aki meg azt mondja, hogy nem hiszek nektek, mert tavaly is azt mondtátok, hogy tisztességes áron megveszitek a szőlőmet, és az nem volt igaz. Ez a dilemma most is benne van a gazdálkodók egy jelentős részében.

Még egy apróság: aki eldöntötte, hogy zöldszüretel erre a 63-68 forint/kilogrammos árra beállva, az innentől, tehát e héttől már nem végez komolyabb növényvédelmet, csak levélvédelmet fog csinálni, hogy átmentse, és egy szálvesszőérést elérjen, hogy az a jövő tavaszra várható rügyfakadást biztosítsa, azaz egy költségoptimalizálást végez – nem bolond a gazda sem, tehát fölöslegesen nem fog permetezni.

Még egy apróság van: hogy jól emlékeznek a gazdálkodók, hogy itt az állammal állnak kapcsolatban, nem egy szőlőfelvásárlóval, és hogy novemberre mindenki megkapta a zöldszüreti támogatási pénzt, miközben van olyan szőlőtermelő, aki már egy éve nem kapta meg a tavaly leszállított szőlő ellenértékét. Hiába van egyhónapos fizetési kötelezettség a törvényben, s a többi, amikor ő kényszerűségből aláír egy olyan szerződést, hogy engedélyezi, illetve eltekint az egy hónapon belüli fizetéstől, tehát partner hozzá, mert kényszerűségből partner kell legyen.

Ezért van a gazdálkodók részéről eddig, ha jól figyeltem, már 1300 hektárról bejelentkezés (*Tarpataki Tamás és Gál Péter bólogat.*), ami egy intenzív szám, hiszen ezek után várható a még nagyobb jelentkezés, hiszen alig győzik a hegybírók kiadni a mostani igényeket, és nyilvánvaló, hogy annak a nyolc napnak, amely rendelkezésre áll, a vége felé ez még fel fog csapni, tehát valóban komoly versenyt kell vívniuk a nagytestű borászatoknak az alapanyagért – egy éve, két éve nem hitték el, hogy ez a helyzet bekövetkezhet. Én örülök annak, hogy már a meghirdetéssel is valami ilyen irányba, egy tisztességesebb piaci ár felé sikerült vinni a meghirdetett szőlőárakat.

Amitől pedig nem tudok eltekinteni – bármennyire is tudom, hogy a most mondott mondataimat írásban rögzítik, és azok nyilvánosan olvashatóak is lesznek –, az az, hogy kikerülhetetlen, hogy a magyar borpiacról kiszűrjük a mustfokkal való manipulálást. Szakmai berkekben régóta tudjuk, hogy miről van szó, ágazati képviselők, szőlészeti, borászati képviselők ezt írják fel az egyik első pontként, amikor a magyarországi borhelyzetet próbáljuk analizálni. Tavaly történt ebben egy első lépés – és itt meg szeretném köszönni a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa és a hozzá kapcsolt ágazati szervezetek, a Nébih együttműködő munkáját –, aki emlékszik rá, tudja, az történt, hogy a Biancának egy mintavételezéses szürete történt meg a Kunsági borvidék véletlenszerűen kiválasztott hektárterületein, és az ott leszedett mintából, amely közjegyző előtt meg hitelesített mérőműszerrel meg mindennel történt, hogy ne legyen támadható, ez egy nagyon lényeges része, kialakult egy minimális mustfok, amelyre utána a HNT kiadott egy utasítást a hegybíróknak, hogy ezen mustfok alatt márpedig nem lehet származási bizonylatot kiállítani. Azt mondom, hogy ez kezdő lépésnek helyes lépés. Itt természetesen feketeöves játékosokkal vagyunk kapcsolatban, ami azt jelenti, hogy nem emlékszem a pontos napjára, amikor végérvényesen meg lehetett hirdetni a HNT részéről, hogy na, ettől a dátumtól kezdve nem lehet konkrétan a Bianca szőlőnek alacsonyabb mustfokon kiadni a származási bizonylatot, csodák csodájára ezen meghirdetett nap előtt egy-két héttel generálódott az összes beszállítói bizonylat. Akkor egyébként még nem volt szürete ennek a fajtának, de simán visszadátumozták a beszállítási bizonylatot, és – nem árulok el nagy titkot – ismét 16,5 és 17 mustfok került rá ezekre a mázsajegyekre a szőlő valódi, 21-22-es mustfoka ellenére. Ha továbbgörgetjük a gondolatot, ez a 22-es mustfok utána egy

egyszerű hígítással valóban visszaállítható 16,5-17-re, aminek következtében lesz majd egy 10,5 alkoholfokú tömegbor.

En itt még egyszer fel szeretném hívni Mészáros Kálmán és Barátossy Gábor úr figyelmét, hogy én kezdeményezni fogom a miniszter úrnál, hogy legyen kiemelt laborellenőrzése a 10,5 alkoholfokú boroknak, mert ma nekem senki nem tud olyan szőlőfajtát mondani tömeges mennyiségben Magyarországon, amelyből természetes úton 10,5 alkoholfokú bor erjedne ki, ehhez ugyanis tömegesen 16,5, esetleg 17 mustfokú szőlőknek kellene lenniük. Én tudok ilyen fajtát mondani, ilyen például az ezerjő, a sárfehér, a kövidinka, az ennél a mustfoknál magasabb mustfokra nemigen szeret felmenni – felmegy egyébként, már két évben is felment 18 mustfokosra –, de az énáltalam említett szőlőfajtákból nagyon minimális mennyiség van csak az országban, és mindenki tudja, aki ehhez a szakmához egy kicsit is ért, vagy aki közel került hozzá, hogy ezek a 10,5 alkoholfokú tömegborok, nagy mennyiségű borok bizony az előbb említett interspecifikus fajtákból állítódnak elő, amelyeknek viszont jellemzően 20 fok feletti a mustfokuk.

Hogyha ezt a problémát egy éven belül nem szűrjük ki, akkor magunk alatt vágjuk a fát. És akkor továbbviszem a gondolatot: amennyiben ez a 21-22 mustfokot visszahígítom 16-ra, nem működik, akkor ezt az űrmértékmennyiséget szőlőfelvásárlással tudja csak produkálni a pincészet, azaz még több szőlőt kell neki felvásárolnia ahhoz, hogy az egész éves majdani beszállítói mennyiséget garantálni tudja az exportra és a hazai cégeknek.

Szeretném majd szakmailag megkérdezni – Brazsil Dávidra nézek –, hogy a jelenlegi bortörvény alapján melyik az a mustfokszint, minimumszint, amelynél a másfél mustfokos erősítést még meg lehet tenni, és nem emlékszem rá, hogy ezt automatikusan megteheti, aki származási bizonylattal bebizonyítja, hogy őneki már csak 16-os mustfokjai vannak, vagy ehhez külön engedély kell. Régen foglalkoztam ezzel, és ezért vagyok bizonytalan, de úgy emlékszem, hogy másfél mustfokot automatikusan, e feletti mustfokot, még 0,5 vagy még 1 mustfokot külön engedéllyel cukrozással lehetett erősíteni. Erről kérnék most egy tájékoztatást, hogy hogyan is áll ez a jelenlegi szabályaink szerint, melyik az a mustfokminimum felülről indulva, hogy, oké, amelyik már csak 16-ot ért el, ott megengedjük a másfél mustfokos erősítést, vagy valami hasonló gondolatot kérek szépen.

Arról is kérek szépen információt, hogy tervezi-e a HNT, hogy újra visszatér a referenciaár és a szerződéses együttműködés kialakításához, amit '17-ben elindítottunk, és '19-ben sokan hiányolták, hogy még iránymutató árat sem tett közzé a HNT, és talán ezért volt az – sokan hivatkoztak erre –, hogy úgymond bárki bármit megtehetett a piacon. Én nem állítom, hogy csak ennek a hiánya miatt volt az a gazemberkedés, ami a tavalyi évben megtörtént a szőlőárakkal, de hogy még egy iránymutató ár sem volt, az egyértelmű.

Azt szeretném még megkérdezni, hogy egy ilyen referenciaár kialakításánál, egy iránymutató ár kialakításánál a nemzetközi trendeket veszik-e figyelembe, vagy pedig a megélhetési minimum szintjét, magyarul hogy mennyiért lehet egy kiló szőlőt megtermelni itt, Magyarországon, ezen biológiai, földrajzi és gazdasági körülmények között. Mert én azt hallottam, hogy ilyenkor, amikor egy ilyen iránymutató, iránymutató árat meghirdet a HNT, akkor a nemzetközi szinteket is, a nemzetközi kereskedelmi és egyéb, termés- és minden információt figyelembe kell venni. Ennek viszont számomra teljesen ellentmond a 2017. év. Gabriella ismertette, az előbb rá is kérdeztem a világ borfogyasztására és a bortermésre, és tudjuk, hogy a 2017. év egy rendkívül rossz év volt a nyugat-európai kollégáknak, de nem a magyaroknak, hogyha tehát akkor is a világtrendeket követtük volna, akkor azt kellett volna látni, hogy jelentős szőlőár-emelkedés következik be, hiszen

30 százalékos volt a termés kiesés a franciáknál és az olaszoknál. De nem ez történt! Akkor is, a világpiaci trend ellenére is átlagos szintűnek minősítették a magyar szőlőárat, pedig, mondhatnám, a szőlőtermelők, a magyarok, akiknek egy tisztességes év, nem egy kiugró, egy kimagasló, de egy jó év volt a 2017-es, valami robbanásszerű árat kellett volna kapjunk, hogyha a világtrendeket érvényesítjük. Ezzel szemben amikor a világpiacon tényleg egy kicsit negatívabb a helyzet, na, az abban a pillanatban megjelent itt Magyarországon, hogy hát, ilyen a világpiaci helyzet, ezzel nem tudunk mit csinálni, akkor a magyar szőlőárakat is ide kell belőnünk. Itt én ellentmondást látok. Amikor tehát a világpiacon nagy baj volt, és mi jobbak voltunk, a szőlőtermelő akkor sem részesült abból a pluszból, amiből elvileg lehetett volna részesülnie, de amikor a világpiacon baj van, és lefelé nyomódnak az árak, az azonnal és automatikusan bejön Magyarországra.

Úgyhogy én messzemenőleg azt szeretném, ha nem a világpiaci ártrendeket venné figyelembe a HNT, hanem azt, hogy mennyiből lehet megélni, mennyi az a termelési érték és szőlőeladási ár, amely a magyarországi szőlőtermelői viszonyok között egyáltalán a kiadás-bevételhez és a család fenntartásához szükséges, ami alatt nincs élet. Ezért van az, hogy most erdőt akarnak az emberek telepíteni, és nem tudják azt mondani a családban felnőtt generációnak, egy 30-40 éves gyermeknek, leánynak, hogy itt van a 10-20-30 hektár szőlő, egész komoly szaktudásunk van hozzá, egy egész komoly gépesítésünk van hozzá, nem is bérlünk, a miénk, nincs más kiadásunk, ilyen értelemben a legjobb pozícióban vagyunk, gyere, és folytasd ezt a gazdálkodást; mert ez a gyerek ma azt mondja: rendben van, de csináljunk egy matekot, vegyük elő a kockás füzetet! És ő azt mondja, hogy az én végzettségemmel, most 500-600 ezer forintos bruttó fizetéssel hívnak ide meg ide, ez azt jelenti, hogy egy 6 millió forint körüli egy főre vonatkoztatott árbevétel kellene valahogy kimutatni a kockás füzetben – és az apa ezt nem tudja kimutatni az édesanyjára, az édesapjára és órá gondolván, hogy ez erről a területről tényleg beszámítható, hogy ebből meg fogunk élni. És erre a gyerek azt mondja: oké, akkor viszont ez nem érdekel, megyek a bármilyen magyar vagy nem magyar tulajdonú céghez 500-600 ezer forintos havi bérért dolgozni, és 8-10 óra munkaidővel le van tudva a történet, míg a mezőgazdaságban azért mi elég rendesen túlórázunk, tehát az nem olyan kötött munkaidős, azt azért tudjuk.

Ha tehát ezt a trendet, a megélhetési trendet és a minimumküszöbököt nem vesszük valahogy figyelembe, és ha a HNT mint szakmai szervezet és az azon belüli küldöttek nem akarják tudomásul venni, hogy a végtelenségig nem lehet szórakozni a szőlőtermelőkkel, annak óriási következménye lesz. Az első természetesen a gazdasági következmény lesz, de a másodlagos következmény a táj, a környezet sebei lesznek, amelyeket majd ezeknek a szőlőültetvényeknek a hiánya fog jelezni, ami a talajeróziótól kezdve sok mindent fog okozni, sorolhatnám, mert ma még azért van ott úgy, az a biológiai környezet egységben, mert ott 200-300 éve szőlőtermelés folyik. De ezeken a területeken roppant nehéz lesz mást csinálni, nem fogunk tudni mi például az Alföldön versenyezni a Békés megyei, a Fejér megyei gazdálkodók egyhektáros kukorica- meg búzaterméseivel, mert nem olyanok az adottságok, a föld fizikai adottságaira gondolok.

Itt tehát rendkívül éssen kell lenni, hogy milyen irányba visszük el a szőlőtermelők pozícióját, és ők az utóbbi időben folyamatosan vesztes pozícióba kerültek. Megnéztük a szőlőárak és a borárak alakulását tíz év óta konkrétan Soltvadkerten – óriási a különbség. A tíz évvel ezelőtti szőlőárak magasabbak voltak, mint a jelenlegiek – hihetetlen! –, a borárak 30-40 százalékkal magasabbak most, mint tíz évvel ezelőtt voltak. Itt valahol aránytalanul szétcsúszott a teljes

termékpályán belül a jövedelemlecsapódás, rendkívül aránytalanul szétcsúszott, és most úgymond elégük lett a gazdáknak.

Tőlem olyanokat követelnek, mint említettem, hogy szőlőkivágási támogatást, de azonnal, ja, és mentesítsük, de ha nem, akkor kivárvák, hogy az AKG-ból, az agrár-környezetgazdálkodási támogatásból kifussanak – most vagyunk az ötödik év végén –, mert akkor már szabadon gazdálkodhatnak úgymond a szőlővel, azt csinálnak vele, amit akarnak, nincs kötöttségük. Akik pedig szerkezetátalakítási telepítési támogatásban is érintettek voltak, azoknál, úgy emlékszem – jól emlékszem? –, nyolc év kötöttség van, művelési kötelezettség van ezeknél a szőlőknél, és most azt mondják, hogy hogyha ez a nyolc év kiszalad, akkor azonnal kivárvák. Ha ez tömeges méretű lesz, akkor mi fogunk egészen komolyan hozzájárulni ahhoz, hogy az a maradék 63 ezer hektár rövid időn belül olyan szintre csökken le, hogy a magyar borászatok nem lesznek képesek alapanyagot, szőlőalapanyagot vásárolni innen, Magyarországról – és akkor a nagyon szép krómacél tartályokat és lehűtő berendezéseket és mindent lehet flexszel feldarabolni, és elvinni az ócskatelepre.

50 milliárd forint volt most a vidékfejlesztési pályázatban a borászatoknak a négy év alatt nyújtott fejlesztési támogatás – mind lehívták, tehát valami óriási igény van erre. Helyes! Bízunk benne, amit Tarpataki Tamás úr és Brazsil Dávid mondott, hogy a technológiai fejlesztés, és hogy figyeljük, mit csinálnak az olaszok, a franciák, mindenki azt mondja, hogy a technológiai fejlesztés felé kell mennünk, az FN borokat vezessük kifelé, minőségi fejlesztés kell. Hála istennek, a magyar borászatok is így gondolták, mert ezért hívták le, gondolom, az 50 milliárd forintot, ez mind korszerű, modern technológiát jelent. Na, de az nem megy, hogy akik az alapanyagot termelik ehhez a borászathoz, azokat éppen most tönkretesszük, és ebben eddig nem sikerült gátat szabni ezen szándékaiknak.

Az idei év, úgy tűnik, ezzel a krízisbeavatkozással – a jelen pillanatról beszélek most, messze vagyunk még az őszi elemzési időszaktól, de legalább ez a hét, ez a néhány nap azt mutatja, hogy – legalább elgondolkodásra kényszerítette ezeket a borászatokat, legalább elgondolkodásra készítette őket, és én azt kérném a szakmai szervezetektől, a HNT-től különösen, hogy ők legyenek a legnagyobb védelmezői a szőlőterületek megmaradásának, de ez azt jelenti, hogy minden pillanatban a megélhetéshez szükséges árszinteket lőjék be, ne a nemzetközi trendeket; azzal annyit lehet manipulálni, hogy mennyi a forintárfolyam, meg annyi trükköt tudok én is elmondani, hogy most miért annyi lenne az annyi, hogy ihaj, nem érdekel! Mennyiből lehet megélni egy kiló szőlő megtermelése esetén, nekem ez a referenciaár. Köszönöm szépen.

Ha megszólítva érezte magát valaki, akkor szívesen veszem, hogyha reflektál. *(Jelzésre:)* Először Steinmetz Ádámnak adok még szót, elnézést.

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, egyben az elnök úrnak ezt a kérdésfeltevést, amit ezzel a kendőzetlen őszinteséggel tett meg; ezért is szeretek ennek a bizottságnak a munkájában részt venni, mert itt tényleg valóban szakmai alapon folyik a munka. És hogyha már az elnök úr előjött ezzel a kérdéssel, amit én később kívántam feltenni, akkor – mivel ez a téma – én is csatlakoznék hozzá, és konkrétan megkérdezném, hogy egyébként hogyan fognak alakulni a felvásárlási árak, az az igény, amit az elnök úr közvetített, valóban meg fog-e jelenni abban az árprognózisban, amit a HNT majd reményünk szerint közzé fog tenni?

Visszautalok az elnök úr felvezetésére, hogy soha nem látott alacsony felvásárlási árak vannak, amelyek piaci alapon nem indokoltak, hiszen, mint hallhattuk, azért intenzív eladási pozíció mellett alakultak ezek ki, és – megint csak

az elnök urat idézve – nehezen lehet ezt piaci alapon megmagyarázni. Akkor – az elnök úr nem beszélt róla, de én kimondom – nagyon erős a gyanúm, hogy itt felvásárló cégek kartelleznek. Ezt a gyanút alátámasztja az, hogy a tavalyi évben például a balatonboglári, pontosabban a Dél-balatoni borvidéken az először megajánlott árak lényegesen magasabbak voltak a Kunsági borvidéken megajánlott áraknál, majd ebből a felvásárló cégek – most neveket nem akarok mondani, szerintem önök pontosan tudják, hogy kik szokták ott a szőlőt felvenni, felvásárolni – ugyanúgy lementek a chardonnay és a merlot kapcsán a 65 forint/kilogrammos, méltatlanul megalázó és egyáltalán fenntarthatatlan árszintre. Nem értjük.

A 3. napirendi pontnál, amikor azt fogjuk tárgyalni, illetve amikor beszámolót fogunk meghallgatni a bortörvénnyel kapcsolatban, ott is felmerülhetne a kérdés, hogy a jövőbeni törvényi szabályozás mit fog tenni ennek a megakadályozása érdekében, nagyon kíváncsiak lennénk rá, hogy mi a megoldás.

Ami pedig még mindig a tájékoztatáshoz kapcsolódik a piacszervezésre vonatkozó kérdésem mellett, hogy nagy örömmel vettük az adatokat, a nemzetközi összehasonlítást a spanyolországi, az olaszországi, a franciaországi adatokkal, de mi a helyzet a hazai adatokkal? A helyettes államtitkár úr azt említette, hogy jelentősen visszaesett a magyarországi boreladás. Ez konkrétan mit jelent, amikor tudjuk, hogy március 16-a óta életbe léptek a Covid-járvánnyal kapcsolatos korlátozások, visszaesett a vendéglátók forgalma, akik jelentős borfelvevők, valamint a különböző nagyszabású rendezvények is tiltva voltak, ahol általában szintén rengeteg bor szokott fogyni, és hogyha látjuk az európai uniós meg a világpiacon adatokat, miért nem láthatunk magyarországi adatokat? Szeretnénk, hogyha ezt megtudhatnánk.

Illetőleg ehhez kapcsolódva: örömteli a hír, hogy csökkent az olasz lédig borok importja, de ebből vajon tudtak-e profitálni a hazai termelők? Tehát hogy ami eddig bejött a piacra, most nem jött be, az segítette-e, és mennyiben segítette a boreladást? Tehát ezzel is összevetve ez lényegében egy könnyebbséget kellett volna hogy jelentsen a magyar termelőknek.

Ezekre a kérdésekre szeretnék én is választ kapni, és akkor a 3. napirendi pont után még lennének kérdéseim. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Van-e további kérdés, észrevétel? *(Jelzésre:)* Petri Imrének adok szót.

PETRI IMRE szőlőtermelő: Én is köszöntök mindenkit, és köszönöm, elnök úr, hogy újra lehetőséget kaphattunk arra, hogy itt legyünk. Mi most készültünk, és több gazdátársunknak feltettük azt a kérdést, hogy ha lehet, rakjanak össze egy hektárra kivetített önköltségi árat, hogy mennyibe kerül minimálisan a szőlő, és öt adatot, öt különböző adatot hoztunk el. A rezisztensre jött ki 625 ezer, de tápanyag-utánpótlás nélkül. Egy másik termelőtől két fajtára jött adat, neki tápanyag-utánpótlással, a járulékokkal, mindennel együtt 974 ezer jött ki Bianca-ültetvényre, szürkebarátra 1 millió 237 ezer jött ki. És külön Brazzil Dávidnak mondanám, hogy egy másik gazdátársunk pedig a 2014-es 774 ezer forint/hektáros kalkulációjához rakta hozzá, hogy azóta a hányszorosára emelkedtek az árak – vagy a másfélszeresére, mondjuk a munkadíj a kétszeresére – és őneki most az jött ki, egyébként ő az egyedüli, aki biztosítást is tudott kötni a támogatott biztosítást, azzal együtt 1 millió 206 ezerre jött ki a hektárköltése. És van egy másik gazdátársunk, akinek szintén tápanyag-utánpótlás nélkül, mindenféle fejlesztés, amortizáció nélkül 805 ezer forint jön ki az Irsaira. Ennyit szerettem volna most elsősorban elmondani, hogyha már adatok sosem jelennek meg a HNT-től.

A másik dolog, amit itt közben felírtam, hogy olyan megkeresésünk volt, hogy ha már egyszer idejövünk, kérdezzük meg, hogy lehetséges-e ennek a zöldszüretnek a meghosszabbítása egy vagy két héttel, mert munkaerő-probléma van jelen pillanatban, és akik ezt a munkát el tudnák végezni a családban, azoknak nem elég rá az idő, a napszámosok meg már olyan összegeket beszélnek, hogy hektáronként 200 ezer forint környékén szeretnék ezt végrehajtani.

A HNT-hez volna még egy kérdésem. Azt mondta Brazsil úr, hogy mindenki titkolja a készletet, és önök utána, fél perc múlva mondták, hogy ennyi van meg annyi van Olaszországban meg Franciaországban. Akkor honnan tudják? (*Dr. Brazsil Dávid: Nem mondtam.*) Ez csak ilyen találgatás végül is valamilyen szinten szerintem, hogyha titkolják. (*Dr. Brazsil Dávid felemeli a kezét.*) Elnézést!

ELNÖK: Jó, tessék még mondani, és majd utána mindegyik kérdést kérem pontosítani.

PETRI IMRE szőlőtermelő: Jó. A termelők részéről még egy olyan dolog érkezett, hogy jelen pillanatban a HNT vezetésében gyakorlatilag tíz személy van, amikor szavazás van, akik közül kilenc borász, és egyetlenegy szőlőtermesztő van benne. Nem lehetne-e esetleg ezt az arányt valahogy úgy megváltoztatni, hogy legyen mondjuk öt borász és öt szőlőtermesztő? Ennyit szerettem volna jelen pillanatban hozzátenni. Köszönöm a szót.

ELNÖK: A HNT összetételét, csak jelzem, törvény szabályozza, és elég komoly lépéseket próbáltunk tenni azért, én magam is élenjárója voltam ennek, mert az első ciklusú, új típusú HNT összetételében nem volt tisztázva, hogy ki a szőlőtermelő, meg ki a borász, magyarul akinek borászata van, az is bejelentkezhetett szőlőtermelői küldöttnek – ezzel éltek is elég rendszeresen sok helyről –, ez billentette el az arányszámot. Az ötéves mandátum lejártá után – ötéves a mandátum, ha jól emlékszem, ötéves a mandátum –, illetve azelőtt módosítottuk, pontosítottuk, hogy kit is lehet szőlőtermelőnek és borászatnak definiálni, ez már tisztázta egy kicsit a kérdést, de három vagy négy hegyközség esetében még a jogszabály életbe lépése előtt megtörtént a tisztújítás és a küldöttválasztás, és ott még nem vették figyelembe, ha szabad így fogalmaznom, az akkor készülő jogszabályban előírtakat.

Most sincs arányos képviselete a szőlőtermelőknek, ezt nyugodtan kijelenthetem, de csak a ciklus végétével lehet ezen változtatni, alulról megindulva a helyi hegyközség küldöttválasztásával a borvidéki tanácsba, egy szőlész, egy borász, a borvidéki tanács pedig szintén egy szőlészt, egy borászt delegál, a 22 borvidék így küld 44 küldöttet, és az országos elnökségbe is a 22 szőlész és a 22 borász választ elnökségi tagokat. Kellemetlenség akkor van, amikor a szőlészek között már borászok is vannak, de tegyük hozzá, hogy őket valakik megválasztották, valamelyik borvidék így választotta meg, hogy az a személy egyébként borászatban is érdekelt. Ezt nem tudja a főtitkár úr itt kompenzálni, hiszen nem ő rakja össze a borvidéki tanács összetételét, a 44 főt, majd pedig az elnökséget, hanem az jogszabályok alapján történik meg, és a küldöttek megválasztásánál eldől, hogy valóban képesek vagyunk-e csak szőlőtermelőt delegálni a szőlész kategóriában, a borász kategóriában meg borászokat, vagy egy kicsit összekeverjük őket. Az első ciklusban, '13. után rendkívül összekeveredtek, a következő ötéves ciklusra már tisztázódott a helyzet, nem tisztult még ki, de már jóval arányosabban tisztázódott. Nem tartunk még az útnak a végén. Mentésíteni akartam a főtitkár urat ettől a

kérdéstől, de hogyha esetleg kiegészítő és pontosító megjegyzése van, akkor azt szívesen vesszük.

Most adnék szót a válaszra, nem tudom, ki hogy érzi, milyen sorrendiségben szeretne megszólalni, hogy minisztérium, HNT, Nébih. *(Jelzésre:)* Helyettes államtitkár úr!

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen. Én röviden reagálnék – addig a többiek tudnak gondolkodni, hogy hozzá kívánnak-e szólni az elhangzottakhoz – egy pár dologra, nem mindenre.

Az elnök úr zöldszürettel kapcsolatos szavaira: nagyon fontos, ahogy a krízislepárlásnál is elmondtam, hogy szabályozási oldalról nyilván az a célunk, hogy a spekulációt lehetőleg el lehessen kerülni. A krízislepárlásban erre lehetett közvetlen intézkedést tenni, tehát hogy saját készítésű bor, illetve a felső határ, hogy mennyit lehet összesen lepárolni, ez képes megfogni az ezen a területen jelentkező spekulációkat.

A zöldszüret egy nyitottabb dolog ilyen szempontból, viszont nagyon-nagyon fontos, hogy a zöldszüret önmagában nem befolyásol bizonyos más dolgokat. Szeretném tehát hangsúlyozni, hogy továbbra is nagyon-nagyon fontos, hogy a szőlőt szerződéssel, írásbeli szerződéssel értékesítsék, hogy szülessen róla aláírt szerződés, amely tartalmazza a mennyiséget, tartalmazza az árat, tartalmazza az egyéb, szokásosan előírt dolgokat, amelyeket egy szerződésnek tartalmaznia kell, ugyanis ennek a betartatását már sokkal könnyebb ellenőrizni. Ha tehát van egy írásbeli szerződés, és attól eltérés van, azt meg lehet fogni, azt lehet ellenőrizni, és erre abszolút meg is van a szándék a részünkről is, és azt gondolom, a Nébih részéről is. Sokkal nagyobb a probléma, hogyha nincsen írásbeli szerződés.

A másik dolog, amit a zöldszüret nem befolyásol, a növényvédelem. Ennek nem én vagyok a szakértője, de amennyire a szabályokat ismerem, a zöldszüret nem befolyásolja azt, hogy a növényvédelmet – és ez elsősorban a termelőknek üzenet –, tehát a növényvédelmi feladatokat azon a táblán is el kell végezni, amelyen a zöldszüretet végrehajtották, az nem mentesíti őket ez alól.

Steinmetz Ádám képviselő úr szavaira reagálva: az első felvetés az volt, hogy miért nincs több forrás ezen piaci intézkedésekre Magyarországon, hiszen más országok többet költenek rá. Ezt muszáj arányosítani, ha tehát azt mondjuk, hogy a magyar borágazat méretében vagy kibocsátásában 10-12-szer kisebb, mint mondjuk az olasz, akkor ezeket a támogatásokat is arányosítani kell. Hogyha arányosítjuk, ugye, azt mondtuk, hogy elkölt mondjuk 150 millió eurót összesen zöldszüretre és krízislepárlásra Olaszország, hogyha ezt forintosítjuk, akkor az legyen mondjuk 45-50 milliárd forint, és hogyha ennek vesszük a tizedét, akkor az 5 milliárd forint. Ezzel szemben mi elköltünk 7,6 milliárdot, 5,1 milliárd lesz a zöldszüretnek a kerete – amivel kapcsolatban, reagálva megint az elnök úr szavaira, igen, megerősítem, hogy ha szükséges, akkor ennek a keretét készek vagyunk megemelni –, és 2,5 milliárdos keretet állítottunk be a krízislepárlásra, meglátjuk, hogy elmegy-e egyáltalán, és ezen felül fordítunk még a vendéglátásban érintett borászatokra 1,8 milliárdot. Összesen tehát 7,6 és 1,8 milliárd forintot fordítunk erre, ami arányaiban mindenképpen több, mint amennyit mondjuk Olaszország vagy Spanyolország az arányosan nagyobb ágazatára költ.

Az értékesítés visszaesése kimondottan csak a vendéglátásra vonatkozott, de erre egzakt adatok értelemszerűen nincsenek. Azt tehát azért vegyük figyelembe, hogy nem mindenre van adatgyűjtés, nem mindenre van adat, hogyha van adat, a minisztérium csak hivatalos adatokból tud dolgozni, annak van egy átfutási ideje, amíg az elérhetővé és hivatalossá válik, tehát ilyen szempontból hozott anyagból

dolgozunk, erre konkrét adatgyűjtés nincsen. Én úgy értelmeztem, ami az előadásban elhangzott, hogy más országokban vagy európai szinten mennyi kiesés várható a vendéglátószektorban a koronavírus-járvány miatt, hogy mennyivel kevesebb eladás várható, ezek becslések voltak, tehát az az OIV-nak meg más európai szervezeteknek a becslése volt, azok nem egzakt adatok. Ilyen szempontból erre tehát szerintem nem lehet számítani.

Az, hogy a lédigbor-import visszaesése előny-e a magyar borágazat számára, azt gondolom, vitathatatlan. Tehát hogyha 20 ezer hektoliterrel kevesebb lédig bor érkezik Magyarországra, akkor az nyilván itthon egy piaci teret hoz létre, amelybe a magyar termelők, a szőlőtermelők és bortermelők tudnak bevonulni vagy benyomulni.

Én nagyjából ennyit szerettem volna reakcióként elmondani. Bocsánat, még egy dolog: a zöldszüret határidői uniós rendeletben lefektetettek, fixek. Tavaly is felmerült, hogy ezt próbáljuk egy kicsit tágítani, de lehetetlen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Azt hiszem, most annyival egészült ki a helyzet javítása, hogy aki beadja a zöldszüreti igényét, az a saját felelősségére már elkezdheti a leszedését, ezzel is megnyújtva a leszedési időszakot. Jól emlékszem? Egy ilyet olvastam valamelyik közleményben.

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium):
Ellenőrizzük.

ELNÖK: Tessék?

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium):
Ellenőrizzük.

ELNÖK: Oké, köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Főtitkár úr!

DR. BRAZSIL DÁVID főtitkár (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa): A 2020. évi szőlőfelvásárlással kapcsolatos ágazati piacszervezési intézkedés – amit a szakmaközi szervezet tehet – elfogadása jelenleg a 44 küldött előtt áll, mert a 44 küldött hozza meg ilyen esetekben a döntéseket. Az elektronikus szavazás végső határideje e hét péntek 14 vagy 15 óra, tehát azt követően fogunk tudni az elektronikus szavazás eredményéről beszámolni.

A tervezet tartalmazza a szőlőár-előrejelzés visszavezetését, de ezt az 1308/2013-as EU-rendelet alapján tudjuk megtenni. Sajnálatosan bármennyire is szeretné a HNT, mert nagyon szeretnénk referenciaárakat kihozni, referenciaárakat – ugyanúgy, mint például a Tej Terméktanács – mi sem tudunk kihozni. Amit ki tudunk hozni, az egyedül egy szőlőár-előrejelzési rendszer. Ezt azért is mondom el, mert 2020. január végén egyeztettem a DG AGRI, az Európai Bizottság képviselőivel pontosan a piacszervezési intézkedés miatt, és mindennemű árrögzítéshez hasonló dologgal kapcsolatban abban a pillanatban felhívták a figyelmünket arra, hogy ez kötelezettségszegési eljárást vonhat maga után. Tehát önmagunkban mint szakmaközi szervezet egyedül ilyen mértékű lépést nem fogunk tudni megtenni, ebben várjuk a parlament valamennyi pártjának a segítségét, hogy olyan döntések szülessenek Brüsszelben, amelyek a termelők érdekeit képviselik, mert mi azokon a kereteken belül fogunk tudni bármilyen lépést tenni. Amire jelenleg lehetőségünk van, az egy szőlőár-előrejelzési rendszer, aminek a kialakítása és tökéletesítése folyamatban van. Az idei évben az várhatóan augusztus első

napjaiban kerül meghatározásra, és pontosan azért, hogy a döntések helyi szinten szülessenek, a tervezet azt tartalmazza, hogy minősített többséggel a borvidéki szinten kell dönteni a gazdasági környezeti indexről, tehát nem az elnökség, nem a tanácsülés fog dönteni róla, hanem valamennyi borvidéknek a borvidéki tanácsa, hegyközségi tanácsa, és nem is igazgató választmányokhoz, hanem hegyközségi tanácsi döntésekhez kötöttük a szőlőár-előrejelzési rendszernek a borvidéki szintű meghatározását.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Én használtam helytelenül a „referenciaár” szót végig az árprognózisra gondolva, hiszen én is tudom, hogy ilyen értelemben nincs referencia minimumár, s a többi, árprognózis van, úgy, ahogy '17-ben és '18-ban is így lett közreadva ez az adat.

Vissza szeretnék kérdezni, mert ha jól értem, akkor ez egy új elem, hogy a borvidéki tanács és a hegyközségek felé is lehetőség lesz, hogy ezt az árprognózist megállapítsák. Akkor most miről is dönt ez a 44 fős tanács, mi van most éppen körözüvény alatt?

DR. BRAZSIL DÁVID főtitkár (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa): Maga az, hogy ezt a döntési folyamatot így módosítsuk, tehát maga az egész szervezet, mert minden évben újra és újra elfogadjuk a szőlőfelvásárlási rendszert, és az új tervezet az elnökség döntése alapján azt tartalmazza, hogy a szőlőárprognózisban az úgynevezett gazdasági környezeti index értéknek – aminek a működését az elnök úr pontosan ismeri, ez egy 0,95 és 1,05 közötti szorzóérték – a meghatározása mindig borvidéki tanácsi, illetve, bocsánat, „hegyközségi tanácsi” a pontos kifejezés, tehát hegyközségi tanácsi szinten fog megtörténni. A 22 borvidéknek a hegyközségi tanácsa, kivétel, ahol egy borvidék egy hegyközségként működik, és a hegyközségi tanácsi feladatokat hegyközségek látják el, ott maga a választmány – ilyenből van öt a hegyközségi rendszerben –, de amúgy pedig borvidéki, azaz hegyközségi tanácsi szinten fogják ezt a gazdasági környezeti indexet a tervezet szerint elfogadni. Ez a tervezet jelenleg tanácsülési elektronikus szavazás alatt van, és annak pénteki a határideje, de hogyha az elfogadásra kerül, akkor ez egy jelentős módosítása lesz a szőlőárprognózis rendszerének a véglegesítésében.

ELNÖK: Értem, jó, köszönöm szépen. Direktben kérdezem akkor a Nébihet, van-e szándék arra, hogy közvétegyük, önök a szakmai kapcsolataik alapján, ha kell, a politika felületén – és ebben fogom kérni a minisztérium segítségét is –, hogy felhívjuk a borászatok figyelmét arra, hogy a mustfokkal való variálás meg fog szűnni, ezek a klasszikus 10,5 alkoholfokos tömegborok pedig a centrumba kerülnek az ellenőrzések folyamán. Kérdezem, hogy van-e erre szándék. Van-e ehhez technika, emberanyag, pénzügyi fedezet és minden, ami egy esetleges ilyen beavatkozáshoz kell? Magyarul azt szeretném elérni ezzel az üzenettel, hogy értsék meg ezek a nagytestű borászatok, hogy ami eddig ment, az ezután nem megy, és legyenek szívesek szőlőalapanyaggal feltölteni a készleteiket úgy, hogy az egész éves borkiszállítási mennyiséget fedezni tudják.

MÉSZÁROS KÁLMÁN igazgató (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Borászati és Alkoholos Italok Igazgatósága): Nagy szeretettel köszöntök mindenkit! Az elnök úr kérése napi szinten rutinná vált nálunk, a koronavírus-járvány idején is kivontunk a forgalomból 100 100 liter bort pont ezekből a problémákból adódóan, és a mai napon is gyakorlatilag az eladásra kerülő borokból most vizsgálunk egy nagyobb készletet matematikai modell alapján. Összeszedtünk borokat, és nem

10,5 alatti, hanem 11 alatti alkoholfokú, sőt nagyobb alkoholfokú borokat is vizsgálunk most tesztyszerűen, gyakorlatilag ennek az ügynek a kapcsán, tehát a mustfok kapcsán vizsgáljuk ezeket. Folyamatosan nehézséget okoz számunkra, amit már közel tíz éve személyesen is jeleztem mindig, hogy isten igazából a kiinduló adatokkal van mindig problémánk, a származási bizonyítványok keletkezésével van mindig bajunk, tehát ez már tízéves probléma, de ezen most is felülkerekedtünk. Gyakorlatilag csináltunk egy vizsgálatot 10-es alatti borokból, 10,5 alatti borokból, 11-es borokból, és most beraktunk egy másik kategóriát, megnéztük a prémiumborok alakulását, és azt is elkezdtük vizsgálni. Tehát ezt rutinszerűen csináljuk most, ezeket vizsgáljuk, hiszen az ellenőrzések formája megváltozott a Covid miatt, mi is figyelembe vettük a Covidot, és az ellenőrzések most már irányt vettek a Nébíhben is. Tehát elkezdtük csinálni ezeket a vizsgálatokat.

ELNÖK: Értem, tehát akkor technikai, emberállományi és pénzügyi akadály nincs annak, hogy esetleg a '20. év második felében, amikor elkészülnek ezek az újborok, akkor egy nagyobb mennyiségű célzott ellenőrzés legyen ezeknél a klasszikus 10,5 alkoholfokos boroknál.

A helyzet a következő: amíg Olaszországból importáltak, addig 9,5 alkoholos borokat importáltak, magyar borokkal házasították, avinálták, hogy egyáltalán ezt a 10,5-öt elérjék, mert az európai uniós jogszabályok alapján lehet ugyan az alá menni a magyar borpiacon, de a fogyasztó is nézegeti azért, hogy mit kap a pénzért, és valamiért döntő többségében ráálltak erre a 10,5 alkoholfokra – lehet kapni ez alatt is, néhány tizeddel alacsonyabbat is. De ami miatt én ezt feszegetem – most már csak ismétlem önmagam –, hogy ilyen szőlőfajta nincs, amely 10,5-es alkoholfokra forr ki. Van az a néhány száz hektáros nagyon speciális szőlőfajta, amelyeket említettem, de amely szőlőkből ezek az alkoholfokú borok készülnek, tömegében olyan szőlőfajtánk nincs, erősebb mustfokúnak, tehát magasabb alkoholfokúnak kellene lennie. Ez egy esetben csökkenhet vissza: hogyha házasítja olasz 9-es vagy 9,5-es alkoholfokú borral, akkor visszaeshet 10,5-re a házasítás után.

Tegyünk tehát rendet ebben a kategóriában, és értessük meg a nagytestű borászatokkal, azzal a 20-25-tel, hogy ha most nem vásárolnak fel megfelelő mennyiségű szőlőt, akkor nem lesz nekik honnan teljesíteni az éves beszállítási szerződéseiket. Én mindösszesen ezt szeretném ezzel az üzenettel elérni.

Van-e további kérdés, észrevétel a 2. napirendi ponthoz? *(Jelzésre:)* Igen, Koczor Kálmán!

KOCZOR KÁLMÁN elnök (Magyarországi Borrendek Országos Szövetsége): Nagy tisztelettel köszöntök mindenkit! Köszönöm szépen, hogy ismételten itt lehetek, és gratulálni szeretnék az elnök úrnak ahhoz a tárgyszerű, konkrétan a problémát ismerő összefoglaló előadáshoz vagy hozzászóláshoz, amit elmondott. A szőlőtermesztéssel, a borkereskedelemmel, a borászattal és mindennel összevetve azt mondom, hogy abszolút a gazdasági életben zajló folyamatokat tárta elénk.

A tavalyi összejövétel után én elküldtem az elnök úrnak is, a miniszter úrnak is a megfelelő helyekre egy önköltségszámítást minden borvidékről, minden minőségi kategóriáról. Legnagyobb meglepetésemre ezek számszakilag majdnem hajszálpontosan egybeestek a Petri Imre úr által ismertett önköltségszámítással, és akkor felvetődött a részemről, hogy szép ez a nemzetközi összehasonlítás, és most már ez a negyedik alkalom, amelyen részt veszek, ahol a fő téma a nemzetközi összehasonlítás. A magyar szőlőtermelőnek, a magyar kisborászatoknak nem az összehasonlítás a fontos, hanem az, hogy meg tudok-e élni, vagy nem tudok

megélni, vagy eladjam-e a birtokot, vagy elpotyáljam-e a birtokot, vagy adott esetben, ahol lehet, erdőt telepítsek, vagy egyszerűen otthagyjam, bemenjek az AKG-ba, és a támogatásból évente kétszer lekaszálok, és több lesz a hasznom, mint ha szőlőt termeszték. Igen, a szőlőtermesztés a kultúránkhoz, a magyar kultúrához, a Kárpát-medence kultúrájához tartozik, és ha ez megszűnik, akkor kiesik a kultúránknak egy igen fontos része, kiesik egy tájalkotó kultúrnövény. Igen, azon viszont el kell gondolkodni, hogy vajon a szőlőkataszterben szereplő területek mind odavalók-e, vagy milyen politikai vagy milyen gazdasági vagy milyen pénzügyi befektetői erők hatottak oda, hogy azok az 50-60 aranykoronás földek bekerültek a szőlőkataszterbe. Miért?

Én kulák származású gyermek vagyok, az apám meg az ő apja is arra tanított, 1598-tól azt tanulta a család, hogy, fiam, szőlőt oda telepítünk, ahol más szántóföldi kultúra nem termelhető meg, mert a szántóföldi kultúrával tudok alkalmazkodni a változásokhoz, a szőlő meg olyan, mint a házasság: a legjobb esetben egy életre szól.

Még egyszer gratulálok az elnök úrnak ezért a tárgyyszerű feltárásért, és örülök, hogy egybeestek a számítások, csak a számításokban a szélső határokat a hegyvidéki szőlőtermő területekre a minőségi korlátozásokat, a terméskorlátozásokat számoltam, és mindig a legmagasabb megtermelhető minőségi kategóriával számoltam, a legalsó határ az alföldi kategóriában olyan 68-70 forint volt, hogyha jól emlékszem, ugyanez a hegyvidéki kategóriáknál 168 forint volt a tavalyi kalkulációkkal, és a tápanyag-visszapótlásra én sem számoltam, viszont az amortizációval számolni kell, azt nem lehet kihagyni, mert azt újra kell termelni, és az hozzátartozik az élethez.

Azt gondolom, hogy a hegyközségek dilemmája kapcsán, hogy ki a küldött, ki nem a küldött, hogy, igen, lehetek borász, és lehetek szőlész is. Hogy néz ki? Van egy közmondás: ha elég sok a pénzem, még énekelni is tudsz. Ha elég sok a pénzem, még én leszek a küldött is. Ha nem elég sok a pénzem, akkor mit akarsz? És a „mit akarsz?” réteg adja az összes felépítménynek az alapot, a fejlődéshez a lehetőséget.

Gratulálok a felvetéshez, hogy vajon árkartellt alakítottak-e. Ha nem untatom a társaságot, még annyit el szeretnék mondani, hogy én az előző időszakban, a szocializmusban elég sokat jártam külföldre, és ott folyamatosan azt tapasztaltam, hogy az éttermek, a borvidékekhez tartozó éttermek csak borvidéki borokat árulhattak, más borokat nem. Volt egy ötletünk anno, annak idején a badacsonyi polgármester úrral, hogy ezt Magyarországon is be kéne vezetni, nagyon jó a szlogen a „Mindennapok bora”, ebben minden benne van, a karácsony is, a húsvét is meg a szőlőkapálás meg a cselédnek a bora is. Erre teljesen tökéletes az Alföld, mert aki azt mondja, hogy ott nem lehet jól, az nincs tisztában a szakmával, nem tudja a szakma rejtelseit; aki azt mondja, hogy ott csak rosszat lehet, az meg még ráadásul buta is. Úgyhogy mindent el tudunk tenni a maga helyére.

Kérem szépen, miért nem tudtuk törvényi erőre emelni, vagy legalábbis célnak kitűzni ezt, hogy borvidéki borokat a borvidéki szórakozóhelyeken? Korlátoztuk a szabad vállalkozás elvét. Hadd kérdezzem meg: azokat a szőlőfelvásárlókat, akiről bizton állítható, hogy nagyon szépen megbeszéljük, magyarul feltételezhetjük, hogy kartellt alakítanak, azokat nem kellene megkérdeznünk, nem kellene megkérdeztetnünk a hatóságokkal, hogy hogy van ez a kartelltéma? Vagy nem azért vannak a szakmai szervezeteink, hogy ezzel a kérdéssel egy kicsit foglalkozzanak? És rögtön megoldódna a szőlőtermesztésnek az önköltségszámításon alapuló dolga, a megélhetés dolga, a család, a vidék megtartó képessége, és így tovább – nem akarok politikai fogalmakba átcsapni, de ennek a szakmának igenis nagyon-nagyon fontos vidékmegőrző szerepe is van, mert ezer

hektárokat Budapestről számítógépen irányítani nem nagyon lehet, egy szántóföldet igen, azt el tudom irányítani, de ezt nem, és nagyon sok embert foglalkoztat. Ezzel valahogy egy kicsit tárgyyszerűbben, földhöz ragadottabban kell foglalkozni, mert az a francia paraszt vagy a spanyol paraszt azért megél valahogyan. Nem is értem, hogy miért, de ez, mondom, a negyedik szakmai összejövetel, ahol nem hallgatunk mást, mint ezeket az összehasonlításokat. Ebből az összehasonlításból a magyar parasztnak a zsebébe még nem jutott egy forint sem.

Köszönöm szépen, és máskor is köszönettel fogadom a meghívást, ha van rá lehetőség.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nem hangzott el, azt hiszem, olyan konkrét kérdés, amelynek kapcsán most bárkit meg kellene szólítanom, de köszönöm a hozzászólást.

Akkor a 2. napirendi pontot lezárom. Kálmán, kérlek, kapcsold ki a készülékedet. *(Megtörténik. – Koczor Kálmán: Bocsánat!)* Köszönöm.

Tájékoztató az új bortörvény előkészítéséről és főbb elemeiről

Rátérnénk a 3. napirendi pontra: tájékoztató az új bortörvény előkészítéséről és főbb elemeiről. Tudjuk, hogy már köröztetés alatt van, tehát kint van a hegyközségeknél a tervezet, amely különféle hangulatokat, indulatokat, néhol értetlenséget is kiváltott már, amilyen visszajelzés érkezett eddig hozzám. Ezért szerettem volna megkérni az Agrárminisztérium képviselőjét, hogy a főbb elemeiről tájékoztasson bennünket, akár az általuk látott vitatható kérdésekről is, hogy mi jelent majd esetleg vitatott kérdést, de leginkább arról, hogy mi indokolja a bortörvény megnyitását és részbeni újragondolását. Ismét a helyettes államtitkár úrnak adom meg a szót.

Tarpataki Tamás tájékoztatója

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Nagyon egyszerűen a legutóbbi bortörvény megalkotása óta bekövetkezett változások adják az okot, más a piaci helyzet, más a gazdasági helyzet, más már egy picit a szabályozási környezet is. 2004-es a jelenlegi bortörvényünk, 2009-ben a bortörvénnyel is le kellett követnünk az uniós borreformot, 2012-ben további technikai változtatásokat kellett átvezetni, tehát ez már egy többszöri módosításon átesett törvény; nem olyan öreg, mint amilyen az állattenyésztési törvényünk volt, azt 25 évesen cseréltük le, de eljött most ennek az ideje is.

A megváltozott gazdasági környezet mellett van egy megváltozott szabályozási környezet is: a 2016. évi, az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvényünk, ahhoz is hozzá kell igazítani az aktuális jogszabályokat, nyilván folyamatában. Illetve van egy olyan törekvés, amelyet összefoglaló néven deregulációnak hívunk, hogy a törvények, amelyek a magyar mezőgazdaságot, de más területeket is szabályoznak, kellően egyszerűek, szikarak, világosak és jól követhetők legyenek, és azok a szabályozások, amelyek nem igényelnek törvényi szintet, azok menjenek alacsonyabb szintű szabályozásba. Megint csak az állattenyésztési törvényre tudok hivatkozni, tulajdonképpen ott is egy szabályozási csomag született, és itt is, amikor a bortörvényről vagy a bortörvény megújításáról beszélünk, akkor helyesebb volna egy szabályozási csomagról beszélni, mivel a bortörvényben, az új bortörvényben is ezt a deregulációs elvet fogjuk követni, tehát a törvénybe csak azok a szabályozások kerülnek majd bele, amelyek feltétlenül

odavalók, minden egyéb alacsonyabb szintű jogszabályban, kormányrendeletben, illetve miniszteri rendeletben fog helyet foglalni.

Mindezek mellett arra a kérdésre, hogy miért van szükség új bortörvényre, egy nagyon erős válasz az is, hogy igazából tényleg nagyon nagy szükség lenne nemcsak ebben az ágazatban, hanem minden más ágazatban is egy korszerű, modern, tényleg a mai igényeknek és kihívásoknak megfelelő, egységes, elektronikus, átlátható ügyintézési és ellenőrzési rendszerre – na most, ez szintén folyamatban van. Ezt egyszerűsítő néven ePincekönyv rendszernek hívjuk, és az ePincekönyv rendszer használatára is alkalmassá teszi az ágazatot az új bortörvény. Ez egy nagyon fontos szempont.

Nagyon fontos azonban azt látni a másik oldalon, hogy a törvény megújításának nem célja a jelenlegi borkészítési, szőlőtermelési intézményrendszeri aktualitás megváltoztatása, tehát nem fog megváltozni a borágazat intézményrendszere, nem fog megváltozni az, hogy milyen szabályok vonatkoznak a szőlőtermelésre, a -feldolgozásra, illetve a borkészítésre, megpróbáljuk azonban ennek a folyamatát a lehető legnagyobb mértékben egyszerűsíteni, ami lefordítva azt jelenti, hogy azért a borelőállításához rengeteg adminisztratív teendő kapcsolódik, ezeket az adminisztratív teendőket próbáljuk meg csökkenteni a szereplők számára, ezzel egyszerűbbé tenni az életüket. Összefoglalva ez a válasz a kérdésre, hogy miért kell új bortörvény.

Hogy hogyan fog ez megvalósulni, azt részben már kibontottam. Olyan módon, hogy egy szabályozási csomag fog születni, annak lesz egy törvényi eleme, lesz egy kormányrendeleti szintű eleme, és lesz egy miniszteri rendeleti szintű eleme. A törvényben meghatározott elemek alapvetően azok lesznek, amelyeket – ahogy mondtam – feltétlenül törvényi szinten kell szabályozni, tehát például hogyha valamilyen eltérést kell megállapítani egy másik törvénytől. Mondjuk az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény előírja valamely eljárásban egy adott határidő használatát, és hogyha ettől el szeretnénk térni, akkor azt muszáj lesz törvényi szinten szabályozni, ez tehát akkor egy olyan elem lesz, amely a bortörvénybe belekerül. Ugyanígy nyilván felhatalmazásokat, szabályozási felhatalmazásokat csak törvényben lehet adni, szankciókat csak törvényben lehet megállapítani, tehát alapvetően ezek a típusú elemek fognak bekerülni a törvénybe. Az eljárási szabályok pedig – ahogy az állattenyésztési törvény, illetve szabályozási csomag esetében is – már kormányrendeleti szintű szabályozást jelentenek, és a miniszteri rendeletekbe mennek majd az egészen technikai részletek, határértékek, pontos számok, illetve egyéb technikai, nem eljárásjogi szabályok.

A cél pedig: ahogy említettem, hogyha egy szóval kellene megfogalmaznom azt, hogy mi a cél az új bortörvénnyel, az az, hogy egyszerűbb legyen az egész működés, hogy a borászati termékek előállítása és forgalomba hozatala kapcsán az ügyintézésre fajlagosan fordított idő jelentősen csökkenjen, ez a cél.

Nyilván az ePincekönyv rendszert – még egyszer mondom, ez egy egyszerűsítő elnevezés, tehát az ePincekönyv rendszert – ne úgy képzeljük el, mint egy elektronikus pincekönyvet a szó szoros értelmében, hanem ez egy valós idejű ügyintézési felület a szőlőtermelők és a borászatok számára, amely elektronikus felületen az összes szőlőtermeléssel és borkészítéssel kapcsolatos ügyüket el tudják intézni. Az adatokat egyszer kell majd csak megadni, minden adatot csak egyszer kell majd megadni, minden adat látható lesz – nyilván megfelelő jogosultságokkal –, ez sokkal nagyobb átláthatóságot és sokkal könnyebb ellenőrizhetőséget fog teremteni, mint ami jelenleg van, valamint sokkal nagyobb teret ad például a kockázatkezelésnek vagy a kockázatbecslésnek, és azt gondolom, hogy ezzel szinte

mindent elmondtam. Egy másik, egy új időszámítás fog tehát kezdődni reményeink szerint e tekintetben.

Az elektronizálásnak nyilván van ára, és vannak következményei, tehát egy ilyen rendszert egyik napról a másikra nem könnyű bevezetni, ezért az ePincekönyv rendszer bevezetését, illetve az alkalmazás kötelezettségét is lépcsőzetesen igyekszünk majd bevezetni, először nyilván a legnagyobb szereplők számára, ez nincs még konkrétan eldöntve – erről is szeretnék majd még egy szót ejteni –, a szakmai egyeztetések még jelenleg is tartanak, és folyamatosan bevezetve az ágazat egyre több szereplője számára, a legkisebb szereplők számára pedig meg fogjuk tartani azt a lehetőséget, tehát hogyha bárki a koránál, a méreténél, a lehetőségeinél fogva nem lesz képes arra, hogy az elektronikus rendszerben intézze az ügyeit, akkor annak meglesz a lehetősége arra, hogy azon kívül is elintézzze.

Milyen hatásokat várunk ettől a szabályozástól? Ahogy említettem, alapvetően a nagyobb átláthatóságot várjuk tőle. Azt gondolom, a legtöbb probléma, amely itt ma felvetődött, az átláthatóság hiányából fakad – az átláthatóság hiányából fakad –, és hogyha növekszik a transzparencia, akkor ezek a problémák önmaguktól meg fognak szűnni, és hogyha mégis megpróbálják felütni a fejüket, akkor az ellenőrzésekre és a szankcionálásokra sokkal több és jobb eszköz lesz majd a kezünkben.

Ahogy említettem, a szakmai egyeztetések folyamatosan zajlanak. Még a nyáron több szakmai fórumot szeretnénk tartani, szervezni, amelyeknek a menetrendjét időben közölni fogjuk azokkal a szakmai szervezetekkel, amelyek ebben az egyeztetésben érintettek, és ősszel tervezzük benyújtani a parlamenthez a végleges tervezetet.

Mivel egy alakuló jogszabályról van szó, és nyilván ennek ilyen-olyan amolyan változata akár az itt ülők számára is megismerhetővé vált, azt gondolom, hogy részletes szakmai vitát ennek az elemeiről a jelen időpontban nem lehet folytatni, azonban azt gondolom, hogy az ePincekönyvhöz kapcsolódóan az új bortörvénynek vagy borágazati szabályozásnak a legfontosabb eleme az lesz, hogy a szőlőtermeléstől a borkészítésig tartó adminisztratív folyamatot minél jobban egyszerűsítsük, és abból kiszedjük azokat az elemeket, amelyek nem feltétlenül szükségesek. Így például szó van arról, hogy a szőlőszármazási bizonyítványt és a bor-forgalombahozatali engedélyt mint hatósági, úgymond pecsétes papírokat elhagyjuk, hiszen ezeknek az ellenőrizhetősége, ezek információtartalmának az ellenőrzése az ePincekönyv rendszer bevezetésével teljes mértékben lehetővé válik, tehát hogyha van ePincekönyv, akkor ezeknek a papíroknak a hozzáadott értéke gyakorlatilag nem kimutatható, viszont ügyintézés jelent, utánajárás jelent mind a két fél számára, így ezeknek a kivezetéséről van szó a bortörvényben.

Szó van arról, hogy két új eredetvédelmi kategória kerüljön bevezetésre: a hegybor és a régiós bor, amely hozzájárulhat a bortermőhelyek változatosságának a jobb kihasználásához, illetve a jobb bormarketing megalapozásához.

Tartalmazza a javaslat azt, hogy a termékleírástól eseti eltérés lehessen, ami már többször felmerült a korábbi években. Beszélünk a klímaváltozásról, minden évben tolódik egy kicsit a szüret időpontja, hol korábbra, hol későbbre tolódik egy kicsit, és a jelen állás szerint minden egyes alkalommal speciális engedélyek kiadására van szükség ahhoz, hogy a termékleírástól el lehessen térni a szüret időpontjának a változása miatt. Ezeket a problémákat is igyekszünk például kezelni az új borszabályozásban.

Szeretnénk, hogyha a termelői közösségek, elsősorban a szőlőtermelői közösségek megerősödjenek, és a rendelkezésre álló eszközökkel meg tudják védeni a földrajzi árujelzővel ellátott piaci értékeiket.

Nagyjából ennyi a tartalma, az újdonságtartalma az új bortörvénynek, amelynek, mondom, a legfontosabb eleme ilyen szempontból, hogy a párhuzamosan létrehozandó ePincekönyv ügyintézési és ellenőrzési rendszer használatára alkalmassá tegye az ágazatot.

Hogyha van kérdés, akkor örömmel válaszolok rá, de tényleg szeretném hangsúlyozni, hogy ez egy jelenleg szakmai egyeztetés alatt álló tervezet még a parlamenti benyújtás előtt, tehát rendkívül éles vitát nem tudunk folytatni róla, mert még magunk is folytatjuk ezt a szakmai egyeztetést az illetékes szervezetekkel. Köszönöm szépen.

Hozzászólások, kérdések, válaszok

ELNÖK: Köszönöm szépen. Említette itt az államtitkár úr, hogy fórumokat szerveztek. Ezt milyen sűrűséggel szervezik meg, illetve borvidékenként, vagy hogy próbáljátok majd meghirdetni?

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Mindenképpen a minisztériumban, Budapesten.

ELNÖK: Ühüm.

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Bocsánat, ha egy kicsit egzaktabbult akarok fogalmazni, pár napon belül július lesz, és bármennyire is szeretnénk – és ez megfordult a fejünkben –, nem tudunk egy úgymond országjárást végezni ezzel kapcsolatban, és fizikailag ellátogatni mondjuk 22 borvidékre, de akár csak hat borrégióba sem tudunk elmenni külön egyeztetést folytatni mindenhol, erre sajnos az idő miatt nincsen lehetőség. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Jó, köszönöm szépen. Steinmetz Ádám jelezte, hogy hozzá fog szólni ehhez a napirendi ponthoz, úgyhogy megadnom neki a szót.

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr, és a helyettes államtitkár úrnak is köszönöm a tájékoztatást. Bevallom, magam nem olvastam még ezt a tervezetet, de örömmel venném, hogyha a tárca elküldené a bizottságunk számára. Figyelembe véve, hogy ez még csak egy javaslat, én azt gondolom, hogy akkor itt van az idő arra, hogy becsatornázzuk a különböző tapasztalatokat, és kiegészítsük ezt a javaslatcsomagot, hogy minél jobb minőségben érkezzen meg a tisztelt Ház elé.

Nagyon örülök annak, hogy egy új időszakítás kezdődik, illetőleg mindig beszélünk a bürokrácia- és az adminisztrációcsökkentésről, ezt már én magam is jó pár éve hallom itt a tisztelt Ház falai között és a bizottság ülésein, és szeretnénk, hogyha ez már valóban megvalósulna a gyakorlatban is, és a termelők tényleg elsősorban a termelésre és a minőségi termék előállítására tudnának koncentrálni, nem pedig a különböző, ehhez szükséges mellékhatásként jelentkező adminisztrációra. Úgyhogy nagyon örülnék, ha ez valóban megvalósulna.

Annak is örülök, hogy a helyettes államtitkár úr említette, hogy a szőlőtermelési közösségek megerősítése a cél. Ehhez kapcsolódóan van egy kérdésem: hogy milyen minőségben gondolja a tárca ezt a megerősítést. Azért is kérdezem ezt, mert, ugye, nekünk, országgyűlési képviselőknek a feladata a végrehajtó hatalom ellenőrzése mellett a törvényhozás, a törvények megalkotása, és nekünk mindig igazából a változó élethelyzetekhez kell alakítanunk a törvényeket.

A konkrét kérdésem pedig az, ahogy említettem, hogy hogyan fogja segíteni ez a bortörvény a szőlőtermelési, elsősorban a szőlőtermelési közösségek, de úgy is fogalmazhatnék, hogy a helyi termelői csoportok szerveződését, együttműködését, integrációját, illetőleg mennyiben fogja segíteni – ez már régi vesszőparipám, az elnök úr is tudja, és önök is tudhatják – a helyi feldolgozóüzemek létesítését és helyi termelői csoportok használatába adását? Ezzel kapcsolatban tudom, hogy Magyarországon Tokaj-Hegyalján van egy élő példa, egy élő gyakorlat. Bizottságunk kért a tárcától adatokat erre vonatkozóan, azokat meg is kaptuk, de nem teljesen azt kaptuk meg, amit mi szerettünk volna megkapni. Itt szeretnénk kérni a helyettes államtitkár úrtól, hogy ezt az adatsort akkor kibővítve küldjék meg, illetőleg küldjék meg azt az anyagot is, amely korábban egy balatonboglári szőlőfeldolgozó üzemre vonatkozott költségkalkulációval, amit még annak idején Gombos Sándor, a NAK megyei elnöke is támogatott, és tudomásom szerint természetesen Léglí Ottó is mint a HNT elnöke. Valamint ha van nyugat-európai példa – mert, ugye, azok alapján merült fel az igény –, ha van ilyen tanulmány, akkor azt is szívesen vennénk, hogy milyen irányba induljunk el a jövőben.

Ami még idetartozik – és akkor ne kerülgessük a forró kását! –, Koczor Kálmán úr is említette a kartellgyanú kérdését. Mit fog tenni az új bortörvény annak érdekében, hogy a vélelmezhető kartellek a szőlőfelvásárlási piacon Magyarországon elkerülhetőek, megelőzhetőek, illetőleg kőkeményen szankcionálhatóak legyenek? Beszéljünk már nyíltan! Szeretnék egy választ akár a HNT-től, akár a tárcától, akár a Nébih-től, hogy valós-e ez a probléma, és amennyiben igen, akkor milyen lépéseket terveznek tenni ezzel kapcsolatban? Én nagyon bízom benne, hogy a bortörvénybe ezeket a javaslatokat is be fogják csatornázni, illetőleg akkor a szakma véleményét, ha akik napi szinten ezzel foglalkoznak, szőlőtermesztéssel, bortermeléssel, azok a személyes tapasztalataikat becsatornázva látnák majd ebben a törvényjavaslatban, amelyről nekünk, országgyűlési képviselőknél majd döntenünk kell. Köszönöm szépen, várom a válaszokat.

ELNÖK: Megadom a szót a helyettes államtitkár úrnak.

TARPATAKI TAMÁS helyettes államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Ahogy mondtam, a tervezetet be fogjuk nyújtani a parlament őszi ülészakára. Jelenleg egy képlékeny állapotban van, nem egy hivatalos verzió, amely egyeztetés alatt van. Azt gondolom, hogy nem érett még meg arra, hogy egy parlamenti bizottságban azt hivatalosan nyilvánosan megtárgyaljuk, nem tart még ott az anyag. Abban a pillanatban azonban, hogy elérte azt az érettséget, be fogjuk küldeni irományként, és akkor természetesen nagy örömmel megtárgyaljuk itt az albizottságban is részletesen.

A közösségi infrastruktúra projektre vonatkozó minden lehetséges adatot természetesen örömmel megadunk. Nem tudom, hogy a boglári tervezetről hivatalosan tudomásunk van-e. Itt is azt tudom ígérni a legjobb szándékkal, hogy amennyiben igen, akkor természetesen azt is meg tudjuk küldeni.

Egy teljesen eltérő kérdéskör – ez a forró kása – a kartellezés, és ebben a tekintetben azt kell mondanom, hogy a kartellezés tiltására, szankcionálására vonatkozó szabályok helye nem a bortörvény, tehát a kartellezés nem egy borspecifikus vagy borágazat-specifikus probléma, hanem gyakorlatilag a csavargyártástól az élelmiszeriparon keresztül bárhol előfordulhat, és ennek a tiltása egy általános szabály, ilyen szempontból nem szükséges tehát a bortörvényben szerepeltetni. Hogy maga a borszabályozás mit tesz annak

érdekében, hogy ez a lehető legkisebb mértékben következzen be, vagy ne következhesse be, az éppen az átláthatóságnak a növelése, de nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a bortörvénybe versenyjogi szabályokat tegyünk bele, hiszen azok a versenyjogi szabályozásokban, a szabályozási környezetben már jelen vannak. Ez a szabályozási oldal. A végrehajtási oldalról pedig nagyon fontos, hogy a Gazdasági Versenyhivatal hivatalból nem indít ügyeket, amennyiben tehát valakinek ismerete vagy feltételezése van arról, vagy valamilyen adattal rendelkezik, amellyel ezt a feltételezést alá tudja támasztani, akkor be kell jelentenie a Gazdasági Versenyhivatalhoz – és erre a minisztérium sem alkalmas, elnézést! De, még egyszer mondom, hogyha helyben a piaci szereplőknek, bármelyik piaci szereplőnek információja, adata, jogos feltételezése van, amely alátámasztható, akkor bejelentést, feljelentést kell tennie a Gazdasági Versenyhivatalhoz, és akkor a GVH meg fogja indítani a vizsgálatot – de magától nem. Azt gondolom, hogy sem ez az albizottság, sem a borjogi szabályozás nem alkalmas arra, és nem várható el tőle, hogy versenyjogi szabályozást váltson ki, és végképp nem alkalmas arra, hogy – hogy mondjam? – automata üzemmódban ellehetetlenítse, és automatikus módon szankcionálja ezeket. Sajnos más ágazatokban is igen nagy problémát okoz az, hogy a gazdasági szereplők egymással adott esetben tiltott párbeszédet folytatnak.

Hogy miért szerencsés ebből a szempontból a mezőgazdaság és különösen a mezőgazdasági termelés, kimondottan az elsődleges termelés, erről szerettem volna még egy gondolatot megosztani önökkel, és itt jönnek be a termelői közösségek. A termelői szerveződéseknek, mondjuk inkább így! – az európai uniós szabályozásban producers organizations –, nagyon sok változata van, van, amelyik támogatott, van, amelyik nem támogatott, és most kimondottan horizontális szerveződésekről beszélünk, tehát nem az ágazat vertikumában történő szerveződésekről, hanem horizontális szerveződésekről. Van termelői csoport, van termelői szervezet, van TÉSZ, tehát ez tényleg egy relatív katyvasz, ami egy történelmi fejlődésnek az eredménye, és most erről itt nem akarok előadást tartani, mert akkor nagyon sokáig fogunk itt ülni. Amire viszont szeretném felhívni a figyelmet, az az, hogy a reflektorfényben lévő rendeleteink és intézkedéseink mellett szép csendben megjelent a 24/2020-as AM-rendelet a termelői integrációs szervezetekről, az európai uniós szabályozás ugyanis lehetővé tette, hogy korábban csak bizonyos ágazatokban elérhető módon, most már minden ágazatban létre lehet hozni olyan termelői szerveződést, amely kimondottan a közös értékesítésre jön létre. Megint csak hosszabb magyarázatok nélkül: ennek a legfontosabb vagy legeredményesebb eleme vagy lehetősége az, hogy ellentétben például a termelői csoportokkal vagy a zöldség-gyümölcs TÉSZ-ekkel, a termelői integrációs szervezetnek nem kell hogy a tulajdonába kerüljön az áru, amelyről a képviselője tárgyal.

Nagyon magyarul mondván: egy hagyományos termelői csoport vagy egy zöldség-gyümölcs TÉSZ esetében a termelői csoport vagy a TÉSZ megvásárolja a tagoktól a terméket, és azt továbbadja – mind a kettő egy adásvételként valósul meg. Az új típusú termelői integrációs szervezetek esetében az összeállt szervezet eldöntheti, hogy mekkora mennyiségű áruval kíván egyben tárgyalást folytatni, erre felhatalmazást ad a szervezet megfelelő személyének, és anélkül, hogy árumozgás, tényleges adásvétel történne a tagok és a szervezet között, anélkül tárgyalhat a felhatalmazott ezekről a mennyiségekről. Ez természetesen nem érint más, tehát akkor adott esetben ugyanúgy szerződést kell kötni, vagy javasolt szerződést kötni, írásbelit, s a többi, s a többi, de ez az integrációs szervezetnek, a termelői integrációs szervezetnek – még egyszer: ez egy horizontális, tehát nem vertikális

szerveződés –, a termelői integrációs szervezet tagjainak ez egy sokkal nagyobb alkuerőt biztosít, mint hogyha külön tárgyalnának. A tervezett bortörvényben külön, speciális szabályozás ilyen szempontból nincsen, viszont ezekre az új szabályokra és lehetőségekre figyelemmel alkotjuk meg a törvényt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e további kérdés, észrevétel, hozzászólás? *(Senki nem jelentkezik.)* Ha nincs, akkor a 3. napirendi pontot is lezárom.

Egyebek

A 4. napirendi pontot megnyitva az egyebekben én nem terveztem különösebb bejelentést. Nem terveztem az albizottság összehívását a szüret kezdete előttre, csak ha valami olyan rendkívüli mozgás tapasztalható, amelyet újjólag együttesen kell, kellene megtárgyalnunk a hozott szaktudás és információk alapján. Szokásainknak megfelelően késő ősszel, november közepére szoktam kezdeményezni albizottsági ülést, hogy a látott szüreti eredményekből levonjuk a tanulságokat, a konzekvenciákat, hogy lássuk, hogyan sikerült az egyes elképzelt intézkedések gyakorlati megvalósulása, és hogy ebből milyen tanulságokat tudunk majd leszűrni. Úgyhogy én az egyebek napirendi pontot is lezárom itt, ha nem látok jelentkezőt. *(Jelzésre:)* De látok, igen, képviselőtársam, Ádám!

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): A bizottság titkárságához fordulok egy kéréssel. A Koczor Kálmán úr által elkészített önköltségszámítási tanulmányt, borvidéki összehasonlítást, amelyet akkor korábban megkapott a bizottság, amennyiben...

ELNÖK: Nem, a bizottság nem kapta meg, magánlevelezésben kaptam meg én.

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Igen, akkor amennyiben az elnök úr és Kálmán ahhoz hozzájárul... *(Koczor Kálmán: Átküldöm majd.)*

ELNÖK: A titkárságnak kérem majd megküldeni, hogy hivatalos legyen.

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Amennyiben akkor hozzájárulnak, akkor örömmel venném, ha megismerhetném. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Jó, köszönöm szépen. Hogyha kaphatunk ilyen információt, a titkárság hivatalos e-mailcímére kérem azt majd megküldeni, és itt átadásra fog kerülni. Köszönöm szépen.

Bizakodó szőlőtermesztési időszakot kívánok mindenkinek, mert eddig egy elég esős nyarunk van, a szőlő meg a hőösszeget gyűjtögetné, de nem volt eddig miből, a virágzás időszakában elég komoly esőzések voltak, ami miatt a jelenlegi szemrevételezés alapján nem mutat túl nagy tömegtermést, de egy közepesen erős termés a jelenleg látottak alapján még várható. Nagyon kellene most már a meleg, hogy beváltsák a hozzá fűzött reményeket, és a gazdák is a megmozdult árakkal valamelyest jövőreményt kaphassanak a következő évi ráfordulásra.

Az ülés berekesztése

Köszönöm szépen mindenkinek, aki hozzászólásával, szakmai segítségével jelen volt és jelen szokott lenni. Emellett természetesen jó pihenést és jó nyaralást

kívánok mindazoknak, akiket elenged még a szőlő művelése. A hivatali munkatársaknak természetesen a maguk hivatali rendjében kívánom ezt a nyári pihenést! Köszönöm szépen, az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 37 perc)

Font Sándor
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese